

EUROBAROMETER 67

DE PUBLIEKE OPINIE IN DE EUROPESE UNIE

LENTE 2007

NATIONAAL RAPPORT

NEDERLAND

Dit onderzoek is opgedragen en gecoördineerd door het directoraat-generaal
Communicatie

Dit rapport is geschreven voor de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland
door TNS NIPO

Dit document vertegenwoordigt niet de visie van de Europese Commissie. De interpretaties
en meningen in dit document komen voor rekening van de auteurs.

Inhoud

	Introductie	1
1	Nederlandse context	3
1.1	Situatie in Nederland	3
1.2	Nederland ten opzichte van andere landen	3
1.3	Verwachtingen voor de toekomst	5
1.4	Vertrouwen in media	7
1.5	Belangrijke onderwerpen in Nederland	8
2	De Europese Unie: kennis, beeldvorming en vertrouwen	10
2.1	Kennis van de Europese Unie	10
2.2	Beeld van de Europese Unie	13
2.3	Vertrouwen in de Europese Unie	14
3	Betekenis van Europa in Nederland	15
3.1	Europese gevoelens	15
3.2	Betekenis van het lidmaatschap van de Europese Unie	16
3.3	Persoonlijke betekenis van Europese Unie	17
3.4	Betrokkenheid bij de Europese Unie	18
4	Rol van de Europese Unie	19
4.1	Voor- en nadelen van het lidmaatschap van de Europese Unie	19
4.2	Prioriteiten in het Europese beleid	20
4.3	Het niveau waarop besluitvorming plaatsvindt	21
5	Gemeenschappelijk beleid van de Europese Unie	22
5.1	Gemeenschappelijk beleid	22
5.2	Effect nieuwe lidstaten op de Europese Unie	25
6	Samenvatting en conclusies	26
	Bijlagen	
1	Technisch specificatie	
2	Vragenlijst	
	<i>Inhoud figuren en tabellen</i>	
1	<i>Beoordeling huidige stand van zaken als 'beter dan het gemiddelde EU-land' voor de volgende zaken.</i>	5
2	<i>Verwacht komende twaalf maanden verbetering voor de onderstaande zaken...</i>	7
3	<i>Percentage 'eerder wel vertrouwen' in de media</i>	8
4	<i>De belangrijkste nationale zaken</i>	9
5	<i>Percentage burgers dat wel eens heeft gehoord van...</i>	10

6	<i>Stellingen Europese Unie: denkt u dat de volgende stellingen juist of onjuist zijn...</i>	11
7	<i>% landgenoten dat niet goed op de hoogte zou zijn van Europese maatregelen op het gebied van....</i>	12
8	<i>Vertrouwen Nederlanders in Instellingen herfst 2004 tot en met lente 2007</i>	14
9	<i>Gevoelens t.a.v. vijftig jaar Verdrag van Rome</i>	15
10	<i>Zaken die een gemeenschappelijk gevoel onder EU-burgers creëren.</i>	16
11	<i>Positieve resultaten van Europese eenwording</i>	17
12	<i>Persoonlijke betekenis van de Europese Unie</i>	18
13	<i>Prioriteiten voor het versterken van de Europese Unie</i>	20
14	<i>Gewenst niveau van besluitvorming: % dat besluitvorming op Europees niveau steunt</i>	21
15	<i>Steun voor gemeenschappelijk beleid</i>	23
16	<i>De EU over 50 jaar</i>	24

Introductie

De Eurobarometer is een grootschalig onderzoek dat, in opdracht van de Europese Commissie, wordt gehouden onder burgers van de 27 lidstaten van de Europese Unie en de drie kandidaat-lidstaten (Kroatië, Turkije en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië) en de Turks-Cypriotische gemeenschap in het gebied dat niet door de regering van de Republiek Cyprus wordt gecontroleerd. De onderzoeksresultaten van het onderzoek in de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië zijn niet in dit nationale rapport meegenomen omdat het veldwerk daar later is uitgevoerd.

Dit rapport geeft de resultaten weer van de Eurobarometer die gehouden is in april en mei van dit jaar en draagt de naam 'Lentemeting 2007'. Voor deze meting zijn in totaal 26.717 mensen geïnterviewd. De Nederlandse cijfers zijn gebaseerd op 1.009 interviews. De exacte veldwerkperiode voor Nederland was van 10 april tot en met 10 mei 2007. De interviews zijn *face-to-face* uitgevoerd.

Leeswijzer

Hoofdstuk één gaat over hoe de Nederlander zijn huidige persoonlijke levensomstandigheden ervaart en zijn verwachtingen hieromtrent voor de korte en middellange termijn. Ook wordt in kaart gebracht hoe de Nederlandse burger aankijkt tegen nationale macro-economische ontwikkelingen. De resultaten van het onderzoek in Nederland worden vergeleken met het gemiddelde van de hele Europese Unie.

De kennis *over* en het vertrouwen *in* de Europese Instellingen komen in hoofdstuk twee uitgebreid aan bod. De subjectieve beleving van de EU wordt beschreven, waaronder de mate waarin Nederlanders ervaren invloed te hebben binnen de EU, op nationaal en individueel niveau. De cijfers van de Nederlanders worden afgezet tegen de Europese resultaten.

In hoofdstuk drie worden de resultaten gepresenteerd van de vragen die gaan over de betekenis van het Nederlandse lidmaatschap van de Europese Unie. Het gaat dan om betrokkenheid bij de EU, het al dan niet bestaan van een 'Europees gevoel' en de gevolgen van het lidmaatschap die de burgers persoonlijk ervaren.

Hoofdstuk vier gaat voornamelijk over de rol van de Europese Unie: voor- en nadelen van het lidmaatschap en de zaken die volgens de burgers prioriteit behoeven in de beleidsvoering. Ook wordt in kaart gebracht welke zaken men bij voorkeur nationaal regelt en welke zaken het beste op Europees niveau georganiseerd kunnen worden.

In hoofdstuk vijf wordt ingegaan op de vraag hoe het gemeenschappelijk Europees beleid het beste zou kunnen worden ingevuld. Ook gaan we kort in op de perceptie van de gevolgen van de uitbreiding van de EU drie jaar geleden.

In hoofdstuk zes wordt een samenvatting van de belangrijkste resultaten weergegeven.

In de bijlagen treft de lezer de technische specificaties aan van dit onderzoek en de vragenlijst waarop de analyse betrekking heeft.

De antwoorden van de Nederlandse respondenten zijn vergeleken met het gemiddelde van de 27 lidstaten van de Europese Unie. Als er sprake is van het EU27-gemiddelde, wordt het gemiddelde van deze lidstaten bedoeld.

De respondenten komen uit verschillende bevolkings-, beroeps-, en leeftijdsgroepen, uit verschillende regio's van Nederland, zowel uit een dorp of een stad, hebben uiteenlopende politieke voorkeuren en een gevarieerd opleidingsniveau.

Omdat bij de gestelde vragen soms meer antwoorden mogelijk waren, komt het totale percentage soms uit op meer dan 100%. Soms is het totaal ook lager dan 100%, omdat niet iedereen een antwoord kon of wilde geven. Soms veroorzaken afrondingen dat een percentage niet precies uitkomt op '100'.

1 Nederlandse context

1.1 Situatie in Nederland

Persoonlijke omstandigheden

Nagenoeg alle Nederlanders zijn tevreden met het leven dat zij leiden (97%). De helft van de Nederlanders is zelfs ‘zeer tevreden’ (51%). Het EU27-gemiddelde ligt op 80% als het gaat om tevredenheid over het leven dat men leidt. Nederland (97%) is koploper, samen met de Scandinavische landen. De cijfers voor Zweden, Denemarken en Finland zijn respectievelijk 97%, 97% en 94%. De Bulgaren 36% zijn verreweg het minst tevreden met hun leven. Maar ook van de Roemenen (53%) en Hongaren (51%) is slechts een nipte meerderheid tevreden met het leven dat zij leiden.

De persoonlijke situatie is volgens de meeste Nederlanders (51%) verbeterd in vergelijking met vijf jaar geleden. Volgens drie op de tien Nederlanders is hun situatie min of meer hetzelfde gebleven (31%). Bijna een vijfde van de Nederlandse bevolking (18%) zegt dat hun situatie is verslechterd.

Vertrouwen in de nationale overheid

Bijna driekwart van de Nederlanders heeft *eerder wel vertrouwen* in de nationale regering (73%). Vorig jaar was dit nog maar 48%. Binnen de Europese Unie scoort de Nederlandse overheid *bovengemiddeld* als het om vertrouwen gaat (73% Nederland versus 41% EU27).

Een ruime meerderheid van 77% geeft aan *eerder wel vertrouwen* te hebben in het Nederlandse parlement. Dit is een sterke stijging vergeleken met vorig jaar, toen iets meer dan de helft (53%) van de bevolking vertrouwen in de Tweede Kamer had. Qua nationaal parlement binnen de Europese Unie scoort de Tweede Kamer op vertrouwen *bovengemiddeld* (77% versus 43% EU27).

1.2 Nederland ten opzichte van andere landen

Driekwart (73%) van de Nederlanders is van mening dat de Nederlandse economie het beter doet dan het gemiddelde van de EU-landen. Deze Nederlandse kijk op de nationale economie lijkt sterk op de mening van de Zweden (75%) en de Finnen (74%). In Luxemburg is men het best te spreken over de staat van de nationale economie ten opzichte van het EU27-gemiddelde (84% is van mening dat de eigen economie het beter doet dan gemiddeld). Nederland behoort hiermee tot de landen die *bovengemiddeld* optimistisch zijn ten aanzien van de nationale economie (EU27-gemiddelde is 38%). In Bulgarije en Hongarije is men het *minst* positief over de eigen economie ten opzichte van het EU27-gemiddelde (5%).

In vergelijking met de gemiddelde Europeaan zijn Nederlanders is ook veel optimistischer over de werkgelegenheid in eigen land (72% versus 32%). De burgers van Luxemburg (76%) zijn het meest te spreken over de nationale werkgelegenheid vergeleken met de rest van de EU. Estland sluit de rij met 5%.

De Nederlander is iets positiever over de kosten van het levensonderhoud in Nederland dan gemiddeld in de EU27 (32% versus 24%). In Oostenrijk ziet men de kosten van het levensonderhoud in het eigen land vergeleken met het gemiddelde in de EU het positiefst (53%), in Hongarije het minst positief (4%).

Over de verhouding van de energieprijzen in eigen land vergeleken met het gemiddelde in de EU nadert de Nederlander het EU27-gemiddelde (14% tegen 17% gemiddeld). Volgens 50% van de Luxemburgers is de situatie op dit gebied beter in eigen land dan in het gemiddelde van de EU-landen. Bulgaren (4%) zijn het minst positief over de staat van de energieprijzen in eigen land in vergelijking met de rest van de EU.

Nederlanders zien de staat van hun gezondheidsstelsel positiever dan gemiddeld. Volgens 63% van de Nederlanders is de Nederlandse gezondheidszorg beter dan het gemiddelde EU-land (het EU27-gemiddelde is op dit punt 41%). De Belgen zijn het positiefst (87%), de Bulgaren het minst positief (4%) over hun eigen gezondheidszorg.

Ruim twee derde van de Nederlanders (68%) is van mening dat de pensioensregelingen in Nederland beter zijn dan in het gemiddelde EU-land. Nederlanders zijn hiermee veel positiever dan het EU-gemiddelde (27%). In Luxemburg is men het positiefst (78%), in Bulgarije het minst positief (2%).

Nederlanders zijn ook *bovengemiddeld* tevreden (74% versus 42% EU27-gemiddelde) als het gaat om het sociale zekerheidsstelsel in vergelijking tot andere EU-landen. Luxemburg voert de lijst aan op dit gebied (85%), Bulgaren zien de staat van het Bulgaarse sociale zekerheidsstelsel het minst positief in vergelijking met andere EU-landen (3%).

In Nederland is men ook bovengemiddeld positief (47%) over de staat van het Nederlandse onderwijssysteem. Het EU27-gemiddelde is 39%. Denen (75%) en Belgen (74%) denken het positiefst over hun nationale onderwijssystemen, de Portugezen (9%) het minst positief.

Ook de kwaliteit van leven springt er in Nederland positief uit wanneer de bevolking deze vergelijkt met andere EU-landen. Volgens 74% van de Nederlanders is de kwaliteit van leven in Nederland beter dan in het gemiddelde EU-land, tegen 48% EU27-gemiddelde. Hongaren schatten de kwaliteit van leven in hun land het minst positief in (2%).

Ook over de staat van het openbaar vervoer zijn Nederlanders erg te spreken: 44% acht het openbaar vervoer beter dan de rest van de EU, tegen 36% EU27-gemiddelde. De Luxemburgers en Fransen hebben het meest positieve beeld van hun openbaar vervoer (beide landen 61%). Bulgarije sluit de rij met 7%.

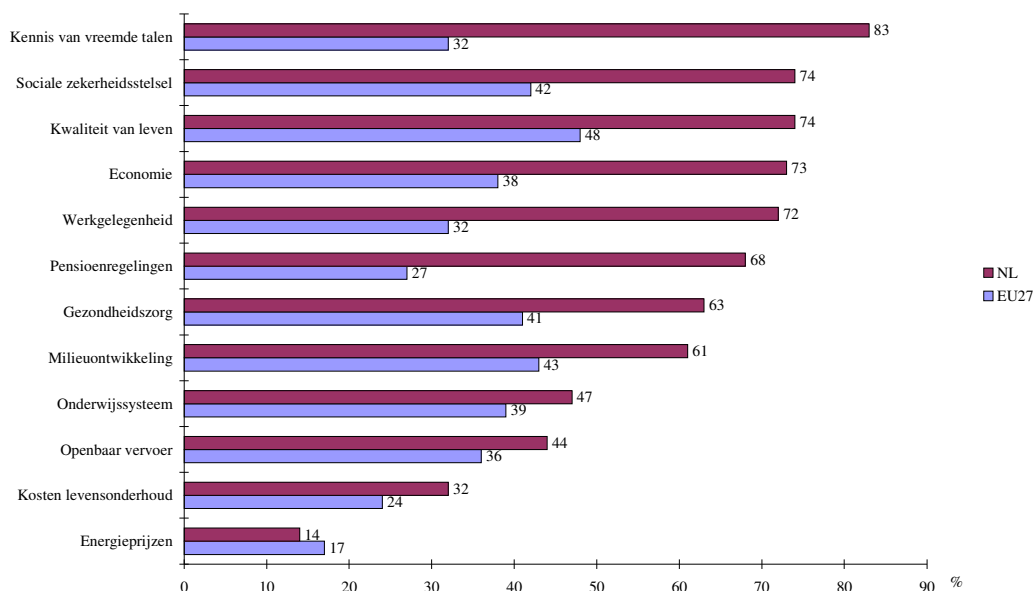
Nederlanders zijn bovengemiddeld positief over de ontwikkeling van het Nederlandse milieu (61% acht deze beter dan het gemiddelde EU-land). Het EU27-gemiddelde is 43%. Finland loopt op kop met 91%, de Bulgaren zijn het minst positief over de ontwikkeling van het milieu in hun land vergeleken met andere EU-landen (10%).

Volgens 83% van de Nederlanders is het in Nederland beter gesteld met de kennis van vreemde talen dan in het gemiddelde EU-land. Hiermee is Nederland veel positiever dan het EU27-gemiddelde (32%). Luxemburgers zijn nog optimistischer over de talenkennis van hun landgenoten, de Hongaren en Britten zijn het minst optimistisch (beide landen 15%).

---

1 | Beoordeling huidige stand van zaken als 'beter dan het gemiddelde EU-land' voor de volgende zaken.

Bron: TNS NIPO, 2007

1.3 Verwachtingen voor de toekomst

Als het gaat om het 'leven in het algemeen', verwacht het grootste deel van de Nederlanders dat dit in de komende twaalf maanden *niet of nauwelijks zal veranderen* (64%). Een derde van de Nederlanders (32%) verwacht een *verbetering* van de eigen algemene omstandigheden in het komende jaar en 3% een *verslechtering*.

Wanneer we de cijfers van Nederland vergelijken met de gemiddelde verwachting in de EU27, blijkt dat iets minder Nederlanders een verbetering verwachten in het komende jaar (32% versus 37% EU27-gemiddelde). Verder is de gemiddelde Europeaan over het

geheel genomen een stuk *minder* positief over veranderingen in de nabije toekomst in het leven van alle dag: 11% verwacht een verslechtering (versus 3% van de Nederlanders).

De meeste Nederlanders verwachten ook op de middellange termijn (5 jaar) geen veranderingen (50%) of een verbetering (40%) in hun persoonlijke situatie. Een minderheid (8%) verwacht een verslechtering. Nederlanders zijn hiermee min of meer gelijk aan de gemiddelde Europeaan. Gemiddeld verwacht 14% van de Europeanen een verslechtering van de persoonlijke situatie op middellange termijn, 38% verwacht weinig veranderingen en 43% verwacht een verbetering van de persoonlijke situatie.

Vier op de tien Nederlanders verwachten dat de nationale economie in de komende twaalf maanden zal verbeteren (41%). Iets meer Nederlanders (45%) verwachten een stabilisatie van de economische situatie en 12% is somber gestemd als het gaat om de Nederlandse economie in het komende jaar. De verwachtingen van de gemiddelde Europeaan zijn iets pessimistischer dan die van de Nederlanders: 28% verwacht groei, 38% verwacht stabilisatie en 27% denkt dat de nationale economie zal krimpen.

In Nederland geeft ruim een kwart van de burgers (28%) aan dat hun persoonlijke financiële situatie op de middellange termijn zal *verbeteren*. Een tiende (9%) verwacht een *verslechtering* en 62% denkt dat de eigen financiële positie *onveranderd* blijft in die periode. Het EU27-gemiddelde ligt op 27% als het gaat om een *verbetering* van de eigen financiële situatie, 16% verwacht *verslechtering* en 54% *stabilisatie*.

De helft (52%) van de Nederlanders verwacht in het komende jaar een *verbetering* voor de werkgelegenheid in eigen land. Een minderheid (13%) verwacht een *verslechtering* en 32% denkt dat de werkgelegenheidssituatie *onveranderd* blijft. Nederlanders zijn op dit punt positiever dan de rest van Europa. Het EU27-gemiddelde wat betreft *de positieve* verwachtingen voor de nationale werkgelegenheid ligt op 31%. Verder verwacht 27% een *verslechtering* en 35% een *stabilisatie* van de landelijke werkgelegenheid.

In de eigen positie op de arbeidsmarkt verwacht ruim een kwart (28%) van de Nederlanders een *verbetering*, 6% een *verslechtering* en een krappe meerderheid van 56% een *stabilisatie*. Een op de tien Nederlanders (10%) weet geen inschatting op de middellange termijn te maken. Het EU27-gemiddelde voor de verwachting van de eigen werkgelegenheidssituatie ligt op 23% groei, 8% daling en 60% stabilisatie. 9% kan geen inschatting maken.

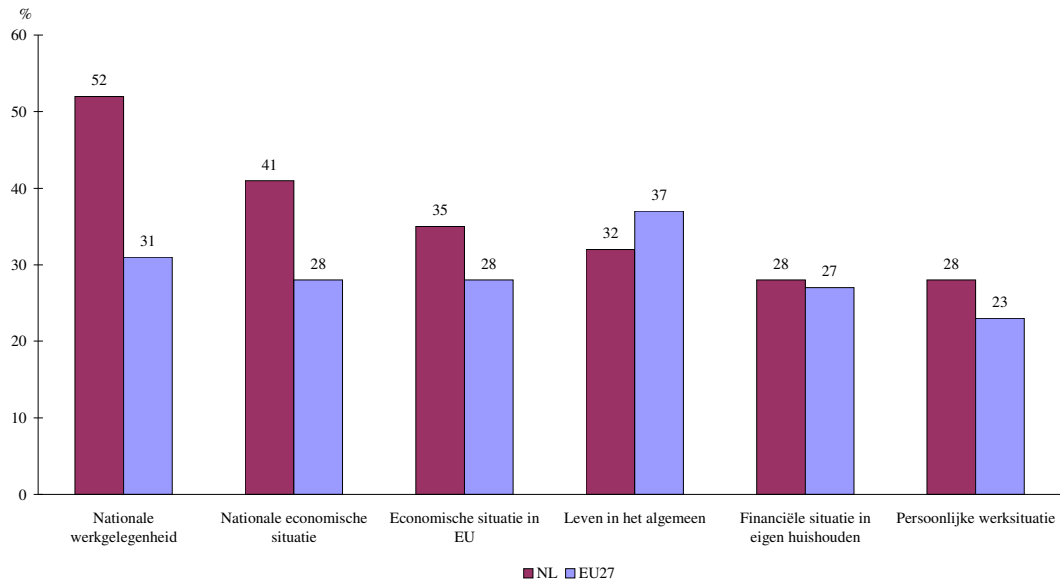
Ruim een derde (35%) van de Nederlanders verwacht in het komende jaar een *verbetering* van de economische situatie in de EU. Een ongeveer even groot aandeel (36%) denkt dat de economische situatie *onveranderd* blijft. Een vijfde (20%) verwacht een *verslechtering*.

Voor het EU27-gemiddelde kan bijna een vijfde (18%) van de EU-burgers geen inschatting maken van de staat van de Europese economie in het komende jaar. De meesten verwachten geen verandering (38%). Ruim een kwart (28%) verwacht verbetering en 16% voorziet een slechtere economische situatie in de EU.

---

2 | Verwacht komende twaalf maanden verbetering voor de onderstaande zaken...

Bron: TNS NIPO, 2007

1.4 Vertrouwen in media

De meerderheid van de Nederlanders (60%) geeft aan *eerder wel vertrouwen* te hebben in de geschreven pers. In Europa ligt dit vertrouwen lager, gemiddeld op 47%.

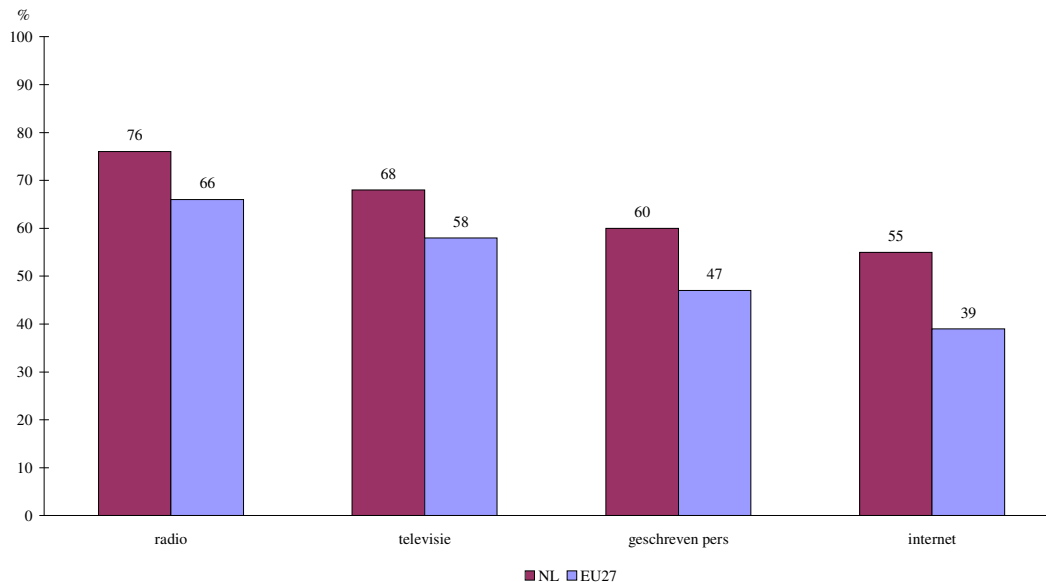
Van de overige media kan de radio in Nederland rekenen op het hoogste vertrouwen, namelijk gemiddeld 76%. Televisie krijgt van 68% van de Nederlandse bevolking het vertrouwen en het internet volgt op enige afstand met 55%.

Nederlanders hebben meer vertrouwen in de media dan de gemiddelde Europeaan. Gekeken naar de EU27-resultaten van deze media is het beeld als volgt: radio 66%, televisie 58% en internet 39%.

---

3 | Percentage 'eerder wel vertrouwen' in de media

Bron: TNS NIPO, 2007

1.5 Belangrijke onderwerpen in Nederland

Twee derde van de Nederlanders (67%) spreekt wel eens met vrienden over politieke zaken. Een vijfde (19%) doet dit vaak. 14% van de Nederlanders spreekt nooit over politiek met vrienden. Nederlanders spreken vaker dan de gemiddelde Europeaan over politiek. Volgens het EU27-gemiddelde spreekt 16% van de Europeanen vaak, 55% wel eens en 28% nooit over politiek in de vriendenkring.

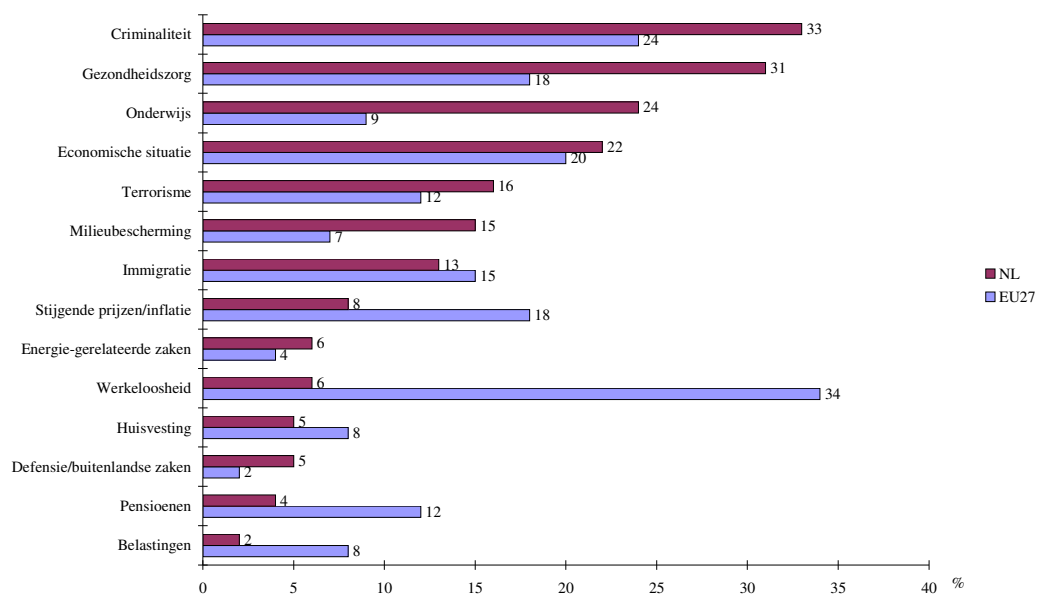
Op de vraag wat de twee belangrijkste zaken op dit moment zijn in Nederland, worden 'criminaliteit' (33%) en 'gezondheidszorg' (31%) het meest genoemd. Bij de vorige meting werd de economische situatie nog als het belangrijkste onderwerp genoemd. Samen met onderwijs (24%) is de economische situatie (22%) nog steeds een belangrijk onderwerp.

Voor de gemiddelde Europeaan is werkloosheid op dit moment veruit het belangrijkste onderwerp (34%), op grote afstand gevolgd door criminaliteit (24%) en de economische situatie (20%). In Nederland staat 'werkloosheid' op de negende plaats (6%), samen met energierelateerde zaken.

---

4 | De belangrijkste nationale zaken

Bron: TNS NIPO, 2007

---

2 De Europese Unie: kennis, beeldvorming en vertrouwen

2.1 Kennis van de Europese Unie

Nagenoeg alle Nederlanders (96%) zijn bekend met de vlag van de Europese Unie. De bekendheid van de vlag ligt op hetzelfde niveau als het EU27-gemiddelde (95%).

Subjectieve kennis

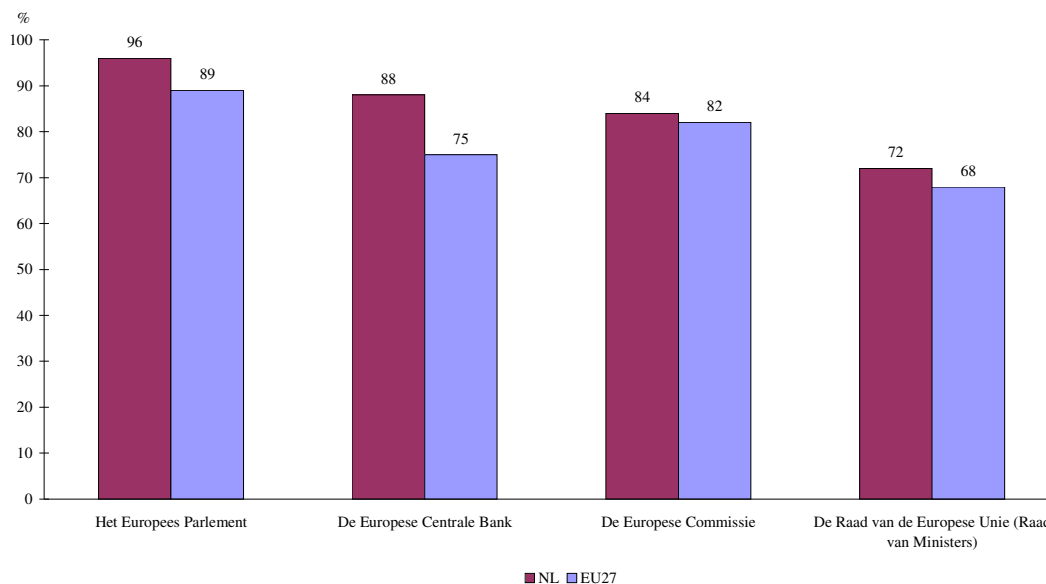
Bijna de helft (48%) van de Nederlanders van 15 jaar en ouder zegt te begrijpen hoe de Europese Unie in elkaar zit. Dat is iets meer dan het EU27-gemiddelde (43%).

Bijna alle Nederlanders zeggen wel eens van het Europees Parlement te hebben gehoord (96%). Het EU27-gemiddelde ligt op 89%. De Europese Centrale Bank volgt op de tweede plaats met een bovengemiddelde bekendheid (88% tegen 75% EU27-gemiddelde). De Europese Commissie is bij 84% van de Nederlanders bekend, ongeveer evenveel als het EU27-gemiddelde van 82%. De Raad van de Europese Unie is het minst bekend; bij 72% van de Nederlanders, tegen 68% EU27-gemiddelde.

---

5 | Percentage burgers dat wel eens heeft gehoord van...

Bron: TNS NIPO, 2007

Kennis van de Europese Unie (kennistest)

Ruim een kwart van de Nederlanders denkt, ten onrechte, dat de Europese Unie nog steeds uit 15 lidstaten bestaat (28%). Dat is iets meer dan het gemiddelde van de Europese Unie (23%). Circa de helft (52%) van de Nederlanders weet *wel* dat de EU niet uit 15 lidstaten bestaat.

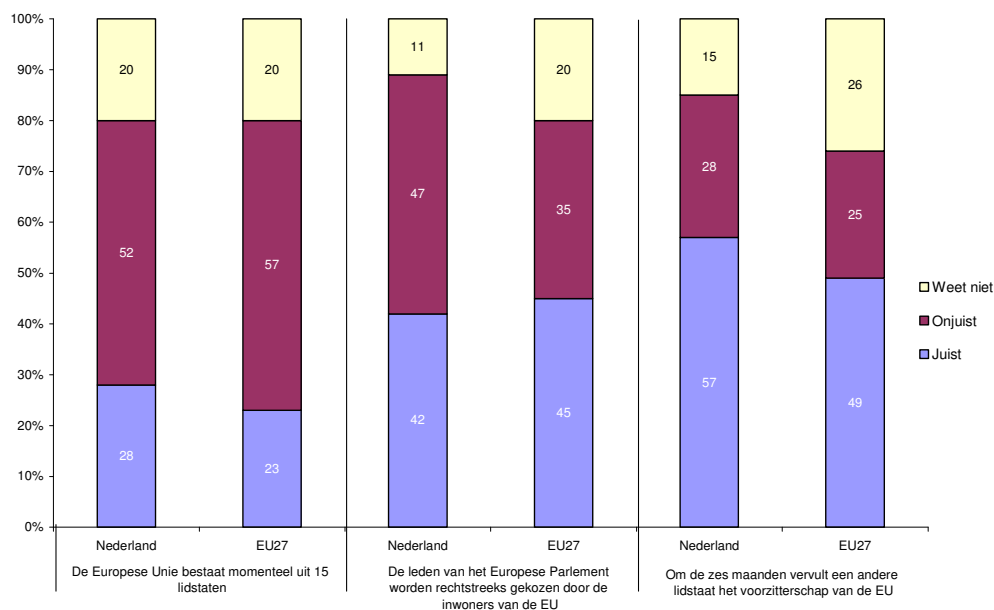
Minder dan de helft van de Nederlanders (42%) weet dat het Europese Parlement, de Europese volksvertegenwoordiging, rechtstreeks door de burgers van de Europese Unie wordt gekozen. Dit komt nagenoeg overeen met het EU27-gemiddelde (45%).

Ruim de helft (57%) van de Nederlandse burgers is ervan op de hoogte dat om de zes maanden een andere lidstaat het voorzitterschap van de Europese Unie vervult, tegen 49% van de EU27.

---

6 | Stellingen Europese Unie: denkt u dat de volgende stellingen juist of onjuist zijn...

Bron: TNS NIPO, 2007

Belang van Europese Instellingen in de Europese Unie

Volgens de grote meerderheid van de Nederlanders (85%) speelt het *Europees Parlement* een belangrijke rol bij de gang van zaken in de Europese Unie. Dit is hoger dan het EU27-gemiddelde (77%). *De Europese Centrale Bank* speelt volgens 84% van de Nederlanders een belangrijke rol in de gang van zaken in de EU, tegen 73% EU27-gemiddelde.

De *Europese Commissie* speelt volgens driekwart van de Nederlanders (76%) een belangrijke rol bij de Europese Unie. Het EU27-gemiddelde is 72%. De *Raad van de*

Europese Unie is volgens twee derde van de Nederlanders (66%) belangrijk voor de EU, tegen 62% EU27-gemiddelde.

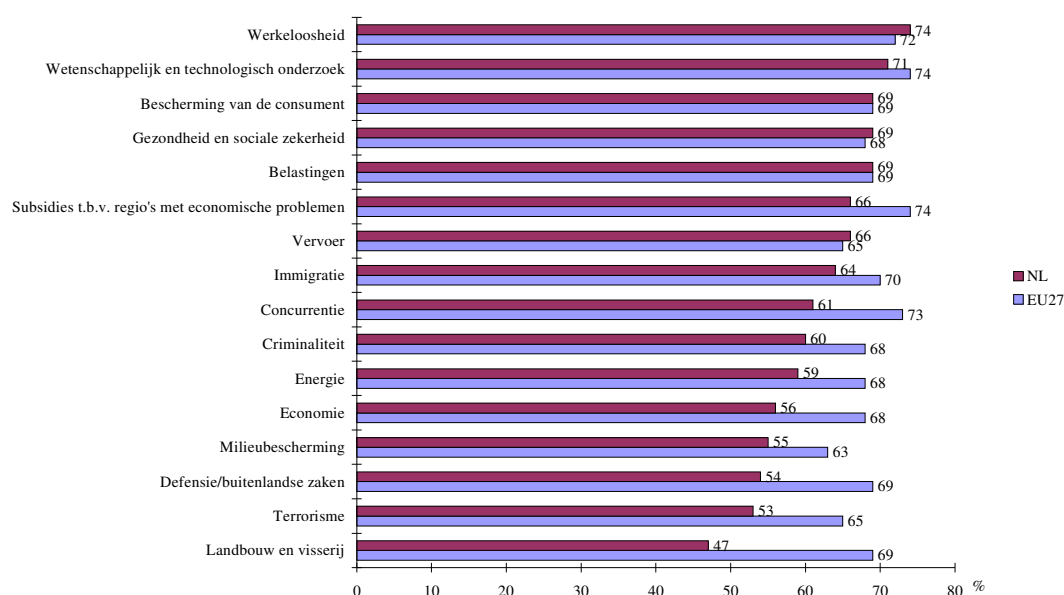
Kennis over Europese politieke zaken

Driekwart (76%) van de Nederlanders vindt dat men in Nederland over het algemeen *niet* goed op de hoogte is van Europese politieke zaken. Gemiddeld denkt 75% in Europa er ook zo over. De zaken waarover Nederlanders denken dat hun landgenoten niet voldoende op de hoogte zijn, zijn in de eerste plaats de maatregelen die in Europees verband worden genomen ter bestrijding van werkloosheid. Vergeleken met het Europese gemiddelde denken relatief weinig Nederlanders dat hun landgenoten *onvoldoende* geïnformeerd zijn over Europese maatregelen op het gebied van: concurrentie, defensie/buitenlandse zaken, landbouw en visserij.

---

7 | % landgenoten dat niet goed op de hoogte zou zijn van Europese maatregelen op het gebied van....

Bron: TNS NIPO, 2007

Europees onderwijs

De meeste Nederlanders (91%) vinden dat kinderen op school les moeten krijgen over de werking van de Europese Instellingen. Dat is iets meer dan het EU27-gemiddelde (86%). Vergeleken met het EU27-gemiddelde zijn Nederlanders wat sceptischer ten aanzien van maatregelen om studenten en leerlingen kennis bij te brengen over de Europese Unie. Van de Nederlanders vindt 61% een algemeen Europees geschiedenisboek voor alle studenten en leerlingen in de EU een efficiënte maatregel, tegen 68% gemiddeld in de EU. Een algemeen Europees onderwijsprogramma gericht op Europees onderwijs voor alle leraren is volgens 56% van de Nederlanders een efficiënte maatregel, tegen 68% van de Europeanen. Ook over het creëren van Europese scholen en universiteiten in alle

lidstaten die zich concentreren op Europese zaken zijn minder, hoewel nog steeds een meerderheid, van de Nederlanders te spreken: 56% lijkt dit efficiënt, tegen 70% van de Europeanen.

2.2 Beeld van de Europese Unie

Subjectieve beleving van de EU

De Europese Unie roept in het algemeen bij bijna de helft van de Nederlanders een positief beeld op (46%). Ruim een derde van de Nederlanders (36%) heeft geen speciaal positieve of negatieve gevoelens over de EU. 18% van de Nederlanders koestert negatieve gevoelens ten aanzien van de Europese Unie. Nederlanders zijn iets minder positief dan in de rest van Europa: bij 52% van de burgers in de EU27-landen roept de EU een positief beeld op.

Meer dan in de rest van Europa vindt de Nederlander de EU 'beschermend': 67% tegen 57% EU27-gemiddelde. Nederlanders vinden de EU echter ook vaker 'inefficiënt' (64% tegen 37% gemiddeld) en 'technocratisch' (56% tegen 48% gemiddeld). Nederlanders ervaren de EU minder vaak dan gemiddeld als 'democratisch' (65% tegen 70% gemiddeld) of 'modern' (59% tegen 70% gemiddeld).

Bijna twee derde (63%) van de Nederlanders is van mening dat bij Europese besluiten voldoende rekening gehouden wordt met de standpunten van de nationale regeringen van alle lidstaten. Dit komt overeen met het Europese EU27-gemiddelde (63%).

Invloed van de lidstaten op de Europese Unie

Net als in de meeste kleinere landen vinden Nederlanders dat de grootste landen de meeste macht hebben in de Europese Unie: 85% van de Nederlanders versus 75% van het EU27-gemiddelde. Toch vinden de meeste Nederlanders (78%) dat de stem van Nederland meetelt in de Europese Unie. Dit gevoel is sterker dan het gemiddelde (66%). Ook de stem van het nationale individu telt volgens bovengemiddeld veel Nederlanders mee in de Europese Unie (53% tegen 35% EU27-gemiddelde).

Een lager dan gemiddeld aandeel Nederlanders vindt dat met de belangen van Nederland goed rekening wordt gehouden in de Europese Unie (38% versus 45% EU27-gemiddelde). Een minderheid van de Nederlanders (35%) vindt dat Nederland vergeleken met tien jaar geleden meer invloed heeft gekregen in de Europese Unie (54% EU27-gemiddelde). Ook zijn Nederlanders niet positief over hoeveel invloed Nederland in de toekomst in de Europese Unie zal krijgen. Slechts 19% verwacht dat dit meer invloed zal zijn, versus 52% gemiddeld in Europa.

Nederlanders zien vooral de economische voordelen van het EU-lidmaatschap. Volgens bijna twee derde van de Nederlanders (63% versus 51% EU-27 gemiddelde) is het land economisch stabiel omdat het lid is van de EU. Relatief weinig Nederlanders zijn van mening dat Nederland politiek stabiel is omdat het lid is van de EU: 37% versus 45%.

2.3 Vertrouwen in de Europese Unie

De meerderheid van de Nederlanders (69%) heeft vertrouwen in de Europese Unie als geheel. Dit is meer dan gemiddeld in Europa (57% EU27-gemiddelde). Het vertrouwen van de Nederlanders in de Europese Unie vertoont een stijgende lijn. In de herfst van 2005 lag het vertrouwen dat de Nederlanders in de Europese Unie hebben nog op 41%. In de herfst van 2006 kon de Europese Unie rekenen op het vertrouwen van 44% van de Nederlandse bevolking.

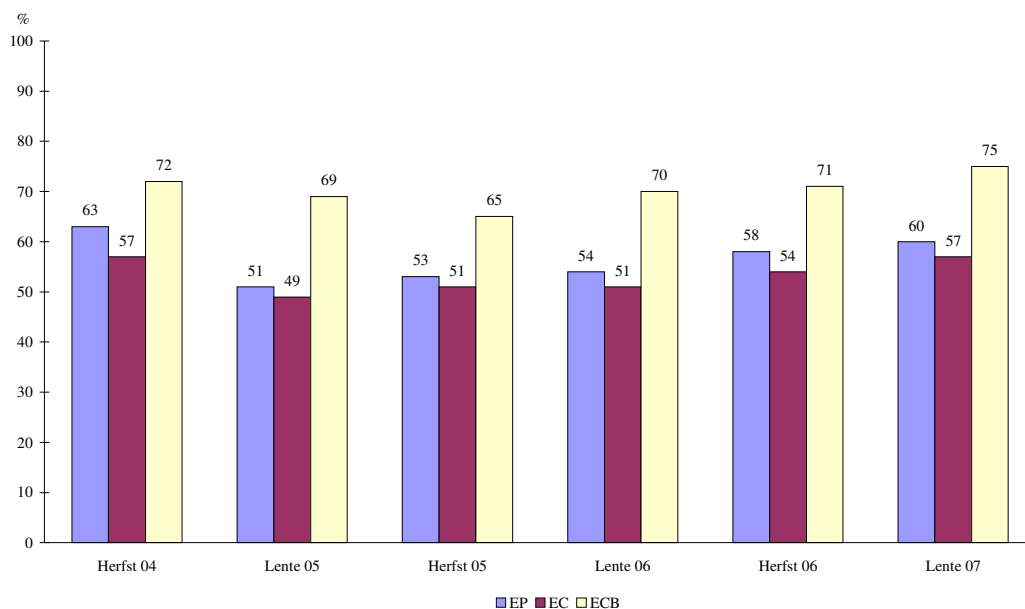
De meeste Nederlanders (75%) zijn over het geheel genomen positief over de toekomst van de Europese Unie. Dit is iets meer dan in de rest van Europa, waar 69% van de burgers positief is over de toekomst van de Europese Unie.

Gekeken naar specifieke Europese Instellingen hebben Nederlanders het meeste vertrouwen in de Europese Centrale Bank (75%). Dat is meer dan in de rest van Europa (53%). Het Europees Parlement geniet het vertrouwen van 60% van de Nederlanders en van 56% van Europa gemiddeld. Ruim de helft van de Nederlanders (57%) en van Europa gemiddeld (52%) heeft vertrouwen in de Europese Commissie. Bijna de helft van de Nederlanders heeft vertrouwen in de Raad van de Europese Unie, evenveel als de gemiddelde Europeaan (47%). Het vertrouwen van Nederlanders in het Europees Parlement, de Europese Commissie en de Europese Centrale Bank vertoont de afgelopen twee jaar een opwaartse lijn.

---

8 | Vertrouwen Nederlanders in Instellingen herfst 2004 tot en met lente 2007

Bron: TNS NIPO, 2007

---

3 Betekenis van Europa in Nederland

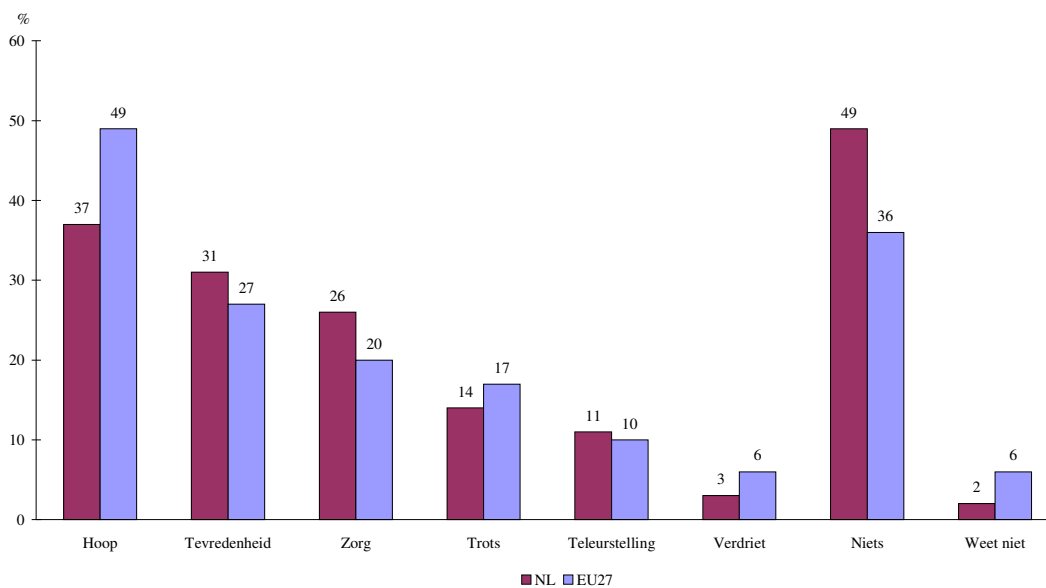
3.1 Europese gevoelens

Vergeleken met Europa als geheel hebben Nederlanders een minder sterk ontwikkeld 'Europees gevoel'. Bij de helft (49%) van de Nederlanders roept de vijftigste verjaardag van het Verdrag van Rome geen enkel gevoel op. In de rest van Europa (EU27-gemiddelde) is dit bij 36% van de burgers het geval. Toch zijn bij de Nederlanders bij wie deze mijlpaal wél gevoelens oproept, deze gevoelens overwegend positief. 'Hoop' en 'tevredenheid' worden het meest genoemd. Toch zijn Nederlanders vergeleken met de rest van Europa ook sceptischer ten aanzien van de Europese Unie. Ze zijn minder hoopvol en vaker bezorgd.

---

9 | Gevoelens t.a.v. vijftig jaar Verdrag van Rome

Bron: TNS NIPO, 2007

Van zaken die zouden kunnen bijdragen aan een gemeenschappelijk 'Europees gevoel' is de gedeelde economie in de ogen van de Nederlanders het kenmerk dat het meest bijdraagt (volgens 40% van de Nederlanders). In wat mindere mate spelen geografische ligging (33%), cultuur (24%) en geschiedenis (23%) daarbij ook een rol.

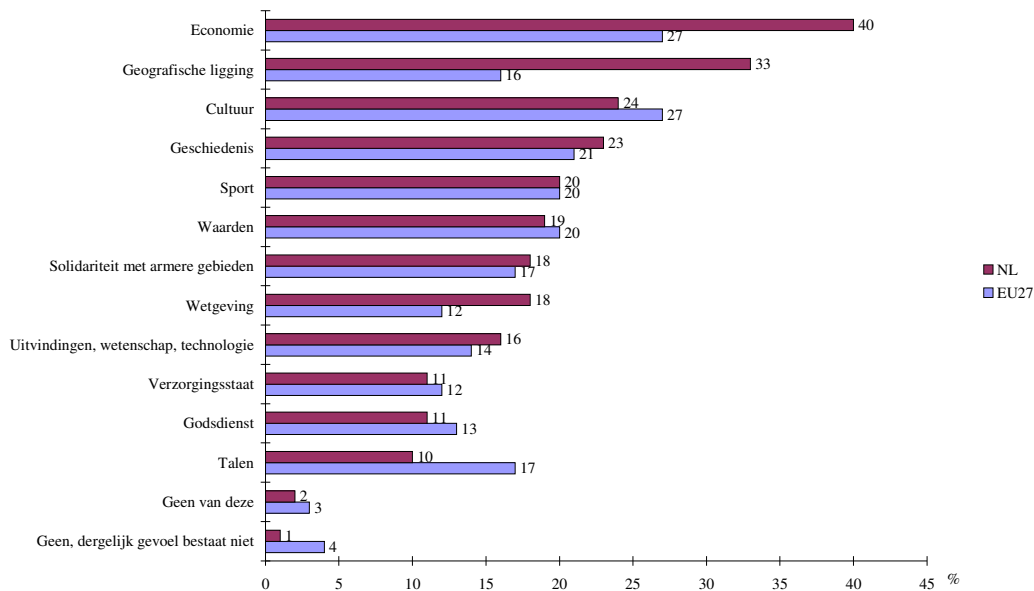
Vergeleken met het gemiddelde in Europa hechten Nederlanders relatief veel waarde aan de rol van economie en de geografische ligging (resp. 27% en 16% EU27-gemiddelde).

Vergeleken met de rest van Europa dragen de talen voor Nederlanders veel minder bij aan een gemeenschappelijk Europees gevoel (10% tegen 17% EU27-gemiddelde).

---

10 | Zaken die een gemeenschappelijk gevoel onder EU-burgers creëren.

Bron: TNS NIPO, 2007

Identificatie met de Europese vlag

De grote meerderheid van de Nederlanders (86%) vindt de Europese vlag een goed symbool voor Europa. Dit is in lijn met het EU27-gemiddelde (85%). Ook vinden de meeste Nederlanders (80%), net als de meeste Europeanen in het algemeen (78% EU27-gemiddelde) dat de vlag voor iets goeds staat. Dit verhindert echter niet dat maar een minderheid van de Nederlandse bevolking (22%) zich met de vlag identificeert. Nederland heeft hiermee relatief het kleinste aandeel burgers van Europa (EU27-gemiddelde is 54%) dat zich met de vlag kan identificeren. Het niveau van identificatie met de Europese vlag in Nederland is te vergelijken met de mate waarin inwoners van Turkije zich met de Europese vlag kunnen vereenzelvigen (20%).

3.2 Betekenis van het lidmaatschap van de Europese Unie

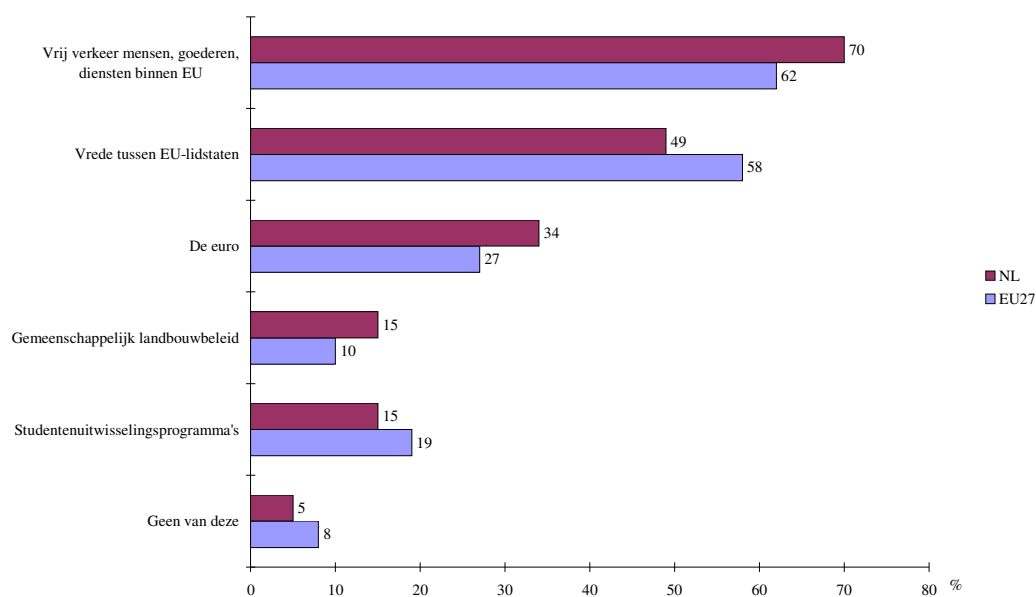
Bijna acht op de tien Nederlanders zijn van mening dat het lidmaatschap van de Europese Unie een *goede* zaak is (77%). De steun voor het lidmaatschap is vergeleken met de vorige meting (72%) wat versterkt. Ten opzichte van het EU27-gemiddelde van 57% in deze meting blijken Nederlanders *bovengemiddeld* vaak het nut van het lidmaatschap in te zien. Landen waar het lidmaatschap het *minst* overtuigend wordt omhelsd zijn het Verenigd Koninkrijk (39%), Hongarije en Letland (beide 37%) en Oostenrijk (36%). Het *vrije verkeer van mensen, goederen en diensten binnen de EU en vrede tussen de lidstaten* zijn volgens zowel de Nederlanders (resp. 70% en 49%) als de rest van de

Europeanen (resp. 62% en 58%) de twee belangrijkste positieve resultaten van de Europese eenwording. Vergeleken met de rest van Europa noemen Nederlanders vrede tussen EU-lidstaten relatief weinig. De euro wordt zowel in Nederland als in het gemiddelde EU-land door een minderheid gezien als positief resultaat van Europese integratie. De nieuwe munt wordt door relatief veel Nederlanders genoemd (34% in Nederland tegen 27% EU27-gemiddelde).

---

11 | Positieve resultaten van Europese eenwording

Bron: TNS NIPO, 2007

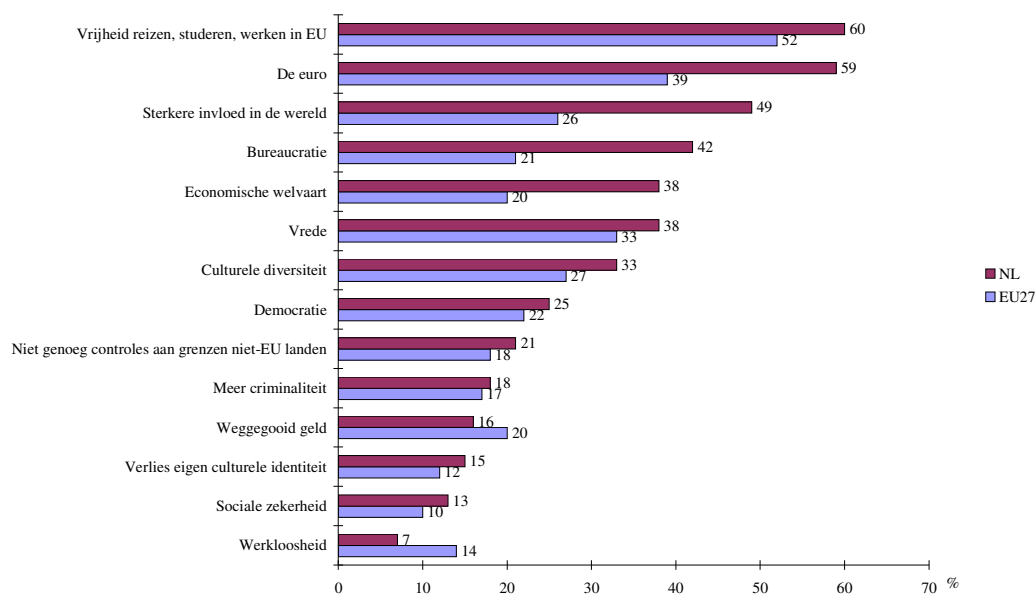
3.3 Persoonlijke betekenis van Europese Unie

Wanneer Nederlanders denken aan wat de EU voor hen persoonlijk betekent, komt bij de meesten de gedachte op aan de vrijheid overal in de EU te kunnen reizen, werken en studeren, en aan de euro. Een sterkere invloed in de wereld, bureaucratie en economische welvaart wordt ook door een grote groep genoemd. In Nederland worden deze aspecten door veel meer burgers genoemd dan in de rest van Europa. Relatief weinig Nederlanders associëren de EU met weggegooid geld en werkloosheid. Het verlies van de eigen culturele identiteit wordt door circa een achtste van de Nederlanders genoemd. In het Verenigd Koninkrijk is dit ruim het dubbele (27%).

---

12 | Persoonlijke betekenis van de Europese Unie

Bron: TNS NIPO, 2007

Nederlanders verschillen van mening of het lidmaatschap van de EU hen een gevoel van persoonlijke veiligheid geeft. De helft van de Nederlanders (50%) zegt van niet, bijna de helft (44%) zegt van wel. Samen met Frankrijk (39%), het Verenigd Koninkrijk (40%), Oostenrijk (41%) en Zweden (38%) hoort Nederland bij de landen waar relatief weinig burgers de indruk hebben dat het EU-lidmaatschap hen veiligheid biedt.

3.4 Betrokkenheid bij de Europese Unie

Een kwart van de Nederlanders in de leeftijd van 15 jaar en ouder geeft aan zich heel betrokken te voelen als het om Europese zaken gaat (24%). Vorig jaar was dit 27%, het jaar daarvoor nog 43% (meting herfst 2005).

Het gemiddelde van de EU27 is even hoog (24%) als in Nederland. Na een daling vorige meting tot 19% is het peil weer op dat van het jaar ervoor (26%). De Bulgaren voelen zich het meest betrokken bij Europese zaken (37%), Cyprioten het minst (6%).

4 Rol van de Europese Unie

4.1 Voor- en nadelen van het lidmaatschap van de Europese Unie

Volgens 69% (vorige meting 62%) van de Nederlanders heeft Nederland over het geheel genomen voordeel van het lidmaatschap van de Europese Unie. In de gehele EU27 is 59% van de burgers van mening dat het lidmaatschap voordeel oplevert voor het eigen land. Afgelopen herfst was dit 54%. In Zweden (44%), Cyprus (44%), het Verenigd Koninkrijk (43%) en Hongarije (40%) zijn relatief weinig burgers overtuigd van de voordelen van het lidmaatschap.

Een specifiek voordeel dat lidmaatschap van de Europese Unie zou kunnen bieden, is het opvangen van negatieve gevolgen van globalisering en het optimaal laten benutten van de voordelen van globalisering. Nederlanders zijn verdeeld over de vraag of de Europese Unie hen bescherming biedt tegen de negatieve gevolgen van globalisering. Volgens 44% is dit wel het geval, volgens een even grote groep (43%) niet. Ruim een tiende van de Nederlanders (13%) heeft hier geen mening over. Dit komt overeen met het EU27-gemiddelde (42% eens, 40% oneens, 18% geen mening). De burgers van België (52%), Estland (51%), Malta (50%) en Slowakije (53%) zijn er het meest van overtuigd dat het EU-lidmaatschap bescherming biedt tegen de negatieve gevolgen van globalisering. Litouwers (28%) zijn hier het somberst over gestemd.

Het merendeel van de Nederlanders (60%) is positief over de mogelijkheid die EU-lidmaatschap biedt te kunnen profiteren van de positieve gevolgen van de globalisering. Iets meer dan een kwart (27%) van de bevolking is het hier niet mee eens. Nederland is positiever dan gemiddeld in de Europese Unie. Daar is 50% van de burgers van mening dat de EU helpt te profiteren van de positieve gevolgen van globalisatie, en 31% is het daar niet mee eens.

Zweden (69%) en Denemarken (71%) zijn het positiefst over het mogelijke profijt, Frankrijk (35%) en Bulgarije (38%) het meest negatief.

4.2 Prioriteiten in het Europese beleid

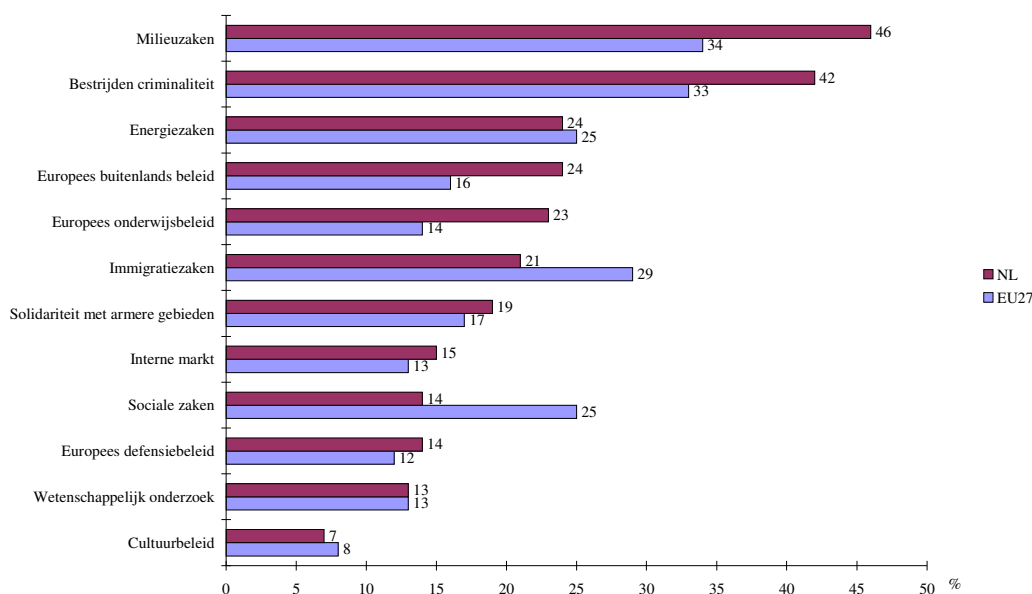
Als het aan de Nederlanders ligt, geeft de Europese Unie prioriteit aan milieuzaken (46%) en het bestrijden van criminaliteit (42%). Ook in de rest van Europa denkt men er, al is het in mindere mate, zo over (34% en 33%). Immigratiezaken en sociale zaken worden in Europa belangrijker geacht dan in Nederland. Volgens 29% gemiddeld in Europa moet de EU prioriteit geven aan immigratiezaken, tegen 21% van de Nederlanders. In Europa vindt gemiddeld een kwart van de burgers (25%) dat sociale zaken prioriteit moeten krijgen. In Nederland is dit maar 14%.

Nederlanders kennen daarentegen meer prioriteit toe aan Europees buitenlands beleid (24% versus 16% EU27) en Europees onderwijsbeleid (23% versus 14% EU27). Andere landen die relatief vaak prioriteit toekennen aan Europees buitenlands beleid zijn Slowakije (30%) en de Turks-Cyprioten (28%). In Luxemburg (22%) geven relatief veel burgers prioriteit aan Europees onderwijsbeleid.

---

13 | Prioriteiten voor het versterken van de Europese Unie

Bron: TNS NIPO, 2007

Op het gebied van milieu vindt 86% van de Nederlanders dat de EU zich dringend bezig moet houden met het tegengaan van het broeikaseffect. Dit is in lijn met het EU27-gemiddelde (88%). Slovenië (95%) en Cyprus (96%) zijn het meest overtuigd van de noodzaak, Estland (73%) het minst.

De meeste Nederlanders (89%) vinden dat de EU haar beleid moet aanpassen om de uitstoot van broeikasgas terug te dringen met ten minste 20% in 2020. Dit is hetzelfde als gemiddeld in de EU. In Griekenland (98%), Slovenië (95%) en Zweden (95%) zijn nagenoeg alle burgers het hier mee eens. In Estland (83%), de Turkse gemeenschap van Cyprus (82%) en Letland (82%) is dit minder, maar alsnog een grote meerderheid. In kandidaat-lidstaat Turkije zijn relatief minder, maar toch een meerderheid van de burgers (70%) overtuigd van de noodzaak tot het terugdringen van de uitstoot van broeikasgas.

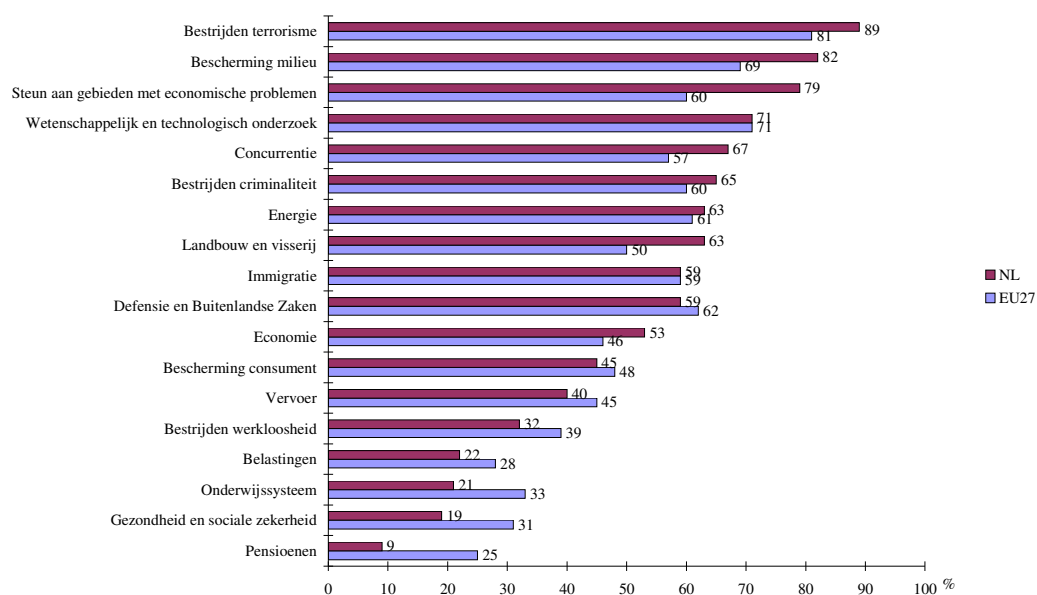
4.3 Het niveau waarop besluitvorming plaatsvindt

Zaken waarvoor de Nederlanders in ruime meerderheid hun voorkeur uitspreken met betrekking tot een gemeenschappelijke besluitvorming op Europees niveau, zijn onder meer ‘het bestrijden van terrorisme’ (89%), ‘beschermen van het milieu’ (82%) en ‘steun aan economisch achtergestelde gebieden’ (79%).

Met name op gebied van steun aan economisch achtergestelde gebieden, milieubescherming, concurrentie en landbouw & visserij geeft Nederland vergeleken met de rest van Europa duidelijker de voorkeur aan besluitvorming op Europees niveau.

Zaken die de Nederlander bij voorkeur op *nationaal* niveau houdt zijn onderwijssysteem, gezondheid & sociale zekerheid en pensioenen.

14 | Gewenst niveau van besluitvorming: % dat besluitvorming op Europees niveau steunt

Bron: TNS NIPO, 2007

5 Gemeenschappelijk beleid van de Europese Unie

5.1 Gemeenschappelijk beleid

Twee sporen gemeenschappelijk beleid

In welke mate moeten de EU-landen gelijk opgaan in de ontwikkeling van gemeenschappelijk Europees beleid? De meeste Nederlanders (66%) zijn van mening dat landen die klaar zijn om de ontwikkeling van een gemeenschappelijk Europees beleid op bepaalde belangrijke gebieden te intensiveren dit zouden moeten kunnen doen zonder te hoeven wachten op andere landen. Gemiddeld in Europa is een (grote) minderheid dit van mening (47%). Met haar steun voor dit 'tweesporenbeleid' loopt Nederland op kop in Europa, gevolgd door Duitsland (59%).

Een minderheid van de Nederlanders (27%) is van mening dat landen die klaar zijn voor gemeenschappelijk Europees beleid zouden moeten wachten totdat alle EU-lidstaten hier klaar voor zijn. Gemiddeld is 37% van de burgers in de EU27 dit van mening. De landen die het hier het sterkst mee eens zijn, zijn Finland (49%), Portugal (48%), Polen (46%), Griekenland (45%), Spanje (45%) en Hongarije (44%).

Monetaire Unie

Bijna driekwart van de Nederlanders is voorstander van een Europese Monetaire Unie met één munteenheid, de euro (77%). Het draagvlak voor de Monetaire Unie is in Nederland beduidend *hoger* dan in de Europese Unie, waar het gemiddelde 63% is. Slovenië (91%) en Ierland (88%) zijn verreweg de grootste voorstanders van de Europese Monetaire Unie. In Griekenland (47%), Letland (47%) en Zweden (45%) bestaat de minste steun voor de euro.

Gemeenschappelijke buitenlandse politiek

Net als vorig jaar is rond twee derde van de Nederlanders voorstander van een gemeenschappelijke buitenlandse politiek (65%). Nederland wijkt hiermee af van het EU27-gemiddelde (72%). Duitsland (84%) is de grootste voorstander van een gemeenschappelijke buitenlandse politiek. In Zweden (50%) en kandidaat-lidstaat Turkije (40%) is de steun hiervoor het zwakst.

Gemeenschappelijke defensie- en veiligheidspolitiek

De steun voor een gemeenschappelijke defensie- en veiligheidspolitiek is in Nederland ongeveer net zo groot als in de hele EU (Nederland 79%, EU27 77%). Op Cyprus is de steun voor een dergelijke gemeenschappelijke politiek het sterkst (91%), in het Verenigd Koninkrijk het minst (56%).

Verdergaande uitbreiding van de EU

De helft van de Nederlanders (50%) zou verdere uitbreiding van de Europese Unie steunen. Dit komt overeen met het EU27-gemiddelde (49%). Van alle lidstaten is de steun voor verdere uitbreiding in Portugal het grootst (76%) en in Luxemburg het kleinst (25%).

Grondwet voor de EU

Het draagvlak voor een Europese grondwet is in Nederland nog steeds lager dan in de rest van Europa: 55% vergeleken met 66% EU27-gemiddelde. In de herfst van 2006 was het percentage Nederlanders dat voor een Europese grondwet was 58%.

Het Verenigd Koninkrijk (43%) en kandidaat-lid Turkije (42%) voelen ook relatief weinig voor een Europese grondwet. In België (82%), Slovenië (80%) en Hongarije (79%) bestaat de meeste steun voor een Europese grondwet.

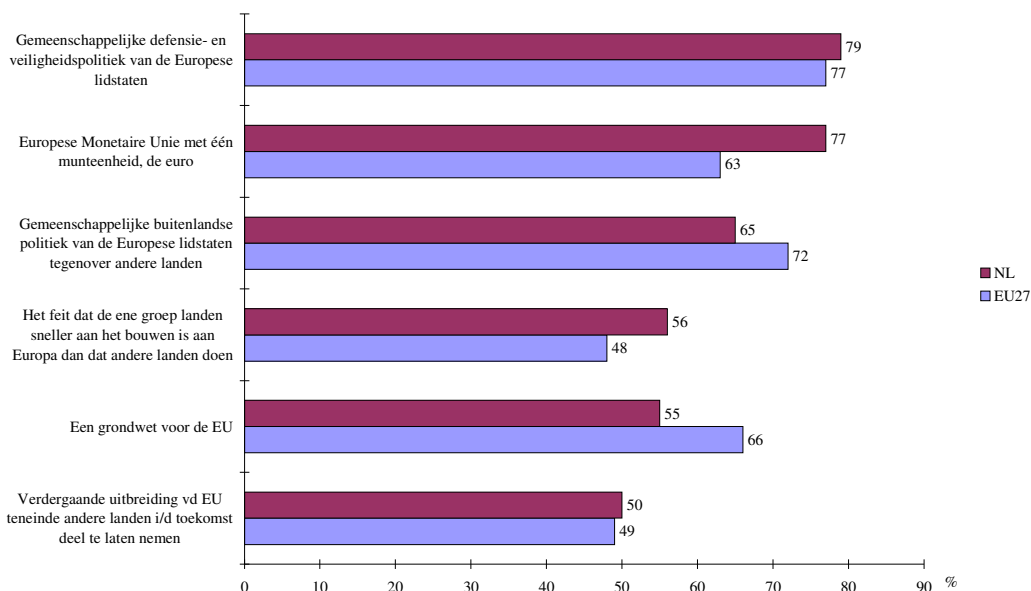
Verschillende snelheid bouwen aan EU

Het feit dat de ene groep landen sneller aan Europa aan het bouwen is dan andere landen is volgens 56% van de Nederlanders geen probleem. In heel Europa steunen gemiddeld wat minder burgers deze ontwikkeling (48%). Estland (66%) is de grootste voorstander van verschillende ontwikkelingssnelheden. In Finland (33%) en Bulgarije (32%) bestaat er relatief weinig enthousiasme voor.

---

15 | Steun voor gemeenschappelijk beleid

Bron: TNS NIPO, 2007

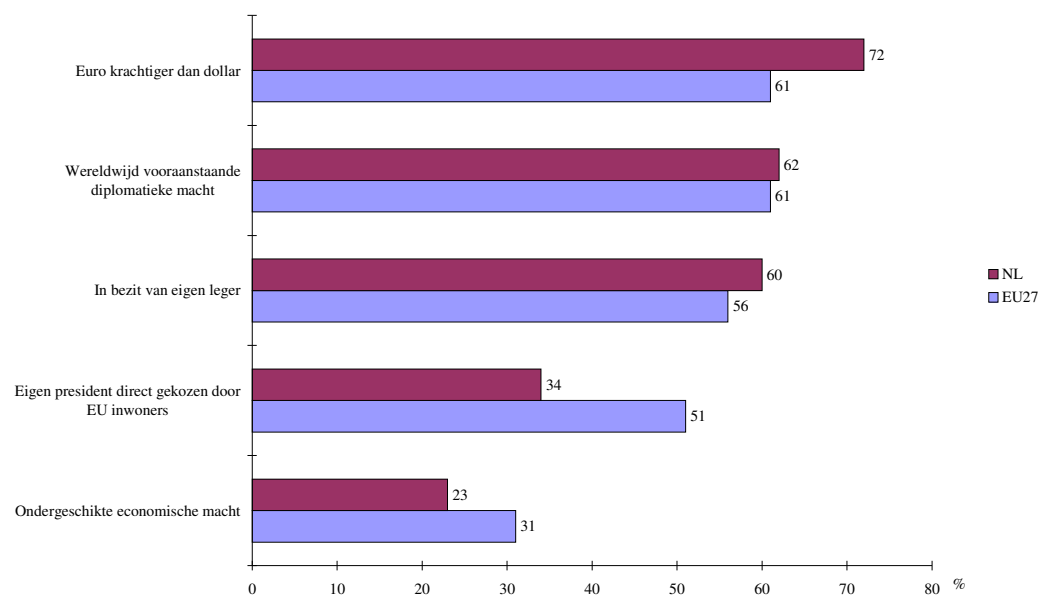
Vijftig jaar geleden werd het verdrag van Rome gesloten. Hoe zal de Europese Unie er over nog eens 50 jaar uitzien? Een meerderheid van de Nederlanders verwacht het volgende beeld: een euro die krachtiger is dan de dollar, de EU als wereldwijd vooraanstaande diplomatieke macht in het bezit van een eigen leger.

Vergeleken met de rest van de EU leeft de gedachte aan een krachtige euro extra sterk bij de Nederlanders (72% tegen 61% EU27-gemiddelde). Daarentegen verwacht een minderheid van de Nederlanders, in tegenstelling tot een nipte meerderheid in de rest van Europa, geen eigen EU-president. In Europa, en al helemaal niet in Nederland, wordt niet verwacht dat de EU tegen die tijd een ondergeschikte economische macht zal zijn.

---

16 | De EU over 50 jaar

Bron: TNS NIPO, 2007

Volgens driekwart van de Nederlanders (74%), en 69% van Europa als geheel, zou de Europese Unie een eigen minister van Buitenlandse Zaken moeten hebben, die als vertegenwoordiger optreedt om de gemeenschappelijke positie van de EU uit te dragen. Slovenië is hiervan een nog sterkere voorstander (81%). In Denemarken bestaat hiervoor geen meerderheid onder de bevolking (48%).

Het buitenlandse beleid van de EU zou onafhankelijk van het buitenlandse beleid van de VS moeten worden gevoerd, volgens de ruime meerderheid van de Nederlanders (82%) en de gemiddelde Europeaan (80%). Italië (68%) en Roemenië (65%) zien relatief minder in een van de VS onafhankelijk buitenlands EU-beleid.

Volgens de meeste Europeanen (75%), en dit is voor Nederlanders niet anders (79%), zou de EU een gemeenschappelijk immigratiebeleid moeten voeren voor mensen van buiten de EU. Sterke voorstanders van deze gedachte zijn Griekenland (86%), Cyprus (86%) en België (85%). In de Turkse gemeenschap van Cyprus (68%), in Bulgarije (67%), Portugal (65%), Finland (65%) en Roemenië (62%) bestaat de minste steun voor een gemeenschappelijk immigratiebeleid.

5.2 Effect nieuwe lidstaten op de Europese Unie

In 2004 werden tien nieuwe lidstaten toegelaten tot de Europese Unie. Het effect van deze uitbreiding op de EU is volgens ongeveer evenveel Nederlanders positief (27%) als negatief (25%). De rest van de Nederlanders vindt de effecten noch positief, noch negatief (38%) of heeft hierover geen mening (10%).

Het Nederlandse beeld komt ongeveer overeen met het Europese. Het effect van deze uitbreiding op de EU is volgens ongeveer evenveel Europeanen positief (29%) als negatief (23%). De rest van de Europeanen vindt de effecten noch positief, noch negatief (33%) of heeft hierover geen mening (15%).

6 Samenvatting en conclusies

Persoonlijke levensomstandigheden

De Nederlandse burgers behoren tot de *meest tevreden* burgers van de Europese Unie als het gaat om de kijk op het eigen dagelijks leven. Nederland voert samen met de Scandinavische landen de lijst aan op dit punt.

Op bijna alle onderzochte aspecten van het leven in een bepaald land, hebben Nederlanders de indruk dat Nederland beter functioneert dan het gemiddelde EU-land. Het gaat om de nationale economie, de nationale werkgelegenheid, de kosten van het levensonderhoud, de gezondheidszorg, pensioenregelingen, het nationale sociale zekerheidsstelsel, het nationale onderwijssysteem, de kwaliteit van leven, het openbaar vervoer, de nationale milieuontwikkeling en de nationale talenkennis.

De meeste Nederlanders verwachten niet dat hun leven in het algemeen op korte of middellange termijn wezenlijke veranderingen zal ondergaan. Degenen die dit wel verwachten, voorzien een verbetering. Gemiddeld in Europa verwacht men vaker dan in Nederland een verslechtering van de persoonlijke situatie.

De meerderheid van de Europeanen verwacht op korte termijn stabilisatie of groei van de nationale economie. De verwachtingen van de Nederlandse bevolking ten aanzien van de nationale economie zijn zelfs nog wat rooskleuriger (41% van de Nederlanders verwacht groei vergeleken met 28% in heel Europa). Ook op het gebied van de persoonlijke financiële situatie, de nationale en persoonlijke werkgelegenheidssituatie en de Europese economie is de Nederlander in mindere of meerdere mate positiever dan de gemiddelde Europeaan.

Zaken die de Nederlander het meest bezighouden zijn criminaliteit en gezondheidszorg, en in iets mindere mate onderwijs en de economie. Werkloosheid, voor de gemiddelde Europeaan het belangrijkste onderwerp, is voor Nederlanders één van de minst belangrijke onderwerpen.

Nederlanders hebben, in vergelijking met het Europese gemiddelde, een buitengewoon groot vertrouwen in de nationale overheid (regering en het parlement). Ook hebben ze een groter vertrouwen in de media.

De Europese Unie: kennis, beeldvorming, vertrouwen

Circa de helft van de Nederlanders geeft aan te weten hoe de Europese Unie in elkaar zit. Wat betreft kennis van de EU en haar Instellingen lijken Nederlanders iets beter dan gemiddeld op de hoogte te zijn. Toch weet bijna de helft van de Nederlanders niet dat het Europese Parlement rechtstreeks gekozen wordt.

Het vertrouwen van de Nederlanders in de Europese Unie en haar Instellingen is groter dan gemiddeld en vertoont een stijgende lijn. Nederlanders hebben echter minder vaak

een positief beeld van de Europese Unie dan in de rest van Europa. Meer dan in de rest van Europa vindt de Nederlander de EU 'beschermend', maar ook vaker 'inefficiënt' en 'technocratisch'. En Nederlanders ervaren de EU minder vaak dan gemiddeld als 'democratisch' of 'modern'.

Ondanks het feit dat Nederlanders vinden dat in de EU voldoende rekening wordt gehouden met de stem van lidstaten en het individu, vinden relatief weinig Nederlanders dat met de belangen van Nederland goed rekening wordt gehouden. Ook zijn Nederlanders niet erg te spreken over de invloed van Nederland in Europa, nu en in de toekomst. Nederlanders zien vooral de economische voordelen van het EU-lidmaatschap.

Nederlanders vinden wat vaker dan gemiddeld dat kinderen onderwijs moeten krijgen over de werking van de Europese Instellingen. Ze zijn echter wat sceptischer ten aanzien van de effectiviteit van voorgestelde onderwijsmethoden.

Betekenis van Europa in Nederland

Vergeleken met Europa als geheel hebben Nederlanders een minder sterk ontwikkeld 'Europees gevoel'. Nederland heeft bijvoorbeeld relatief het kleinste aandeel burgers van Europa dat zich met de vlag kan identificeren. Toch vindt de grote meerderheid van de Nederlanders, veel meer dan in de rest van Europa, dat het lidmaatschap aan de Europese Unie een goede zaak is. Het *vrije verkeer van mensen, goederen en diensten binnen de EU* en *vrede tussen de lidstaten* zijn volgens zowel de Nederlanders als de rest van de Europeanen de belangrijkste positieve resultaten van de Europese eenwording.

De persoonlijke gevolgen van de EU voor Nederlanders zijn vooral vrijheid overal in de EU te kunnen reizen, werken en studeren, en de euro. Een sterkere invloed in de wereld, bureaucratie en economische welvaart wordt ook door veel Nederlanders genoemd. Nederlanders voelen zich even betrokken bij de EU als de gemiddelde Europeaan.

Voor- en nadelen van lidmaatschap van de Europese Unie

Meer dan gemiddeld denken Nederlanders dat het lidmaatschap aan de Europese Unie voordelen biedt. Het merendeel van de Nederlanders is bijvoorbeeld positief over de mogelijkheid die EU-lidmaatschap biedt te kunnen profiteren van de positieve gevolgen van de globalisering.

Net als hun mede-Europeanen vinden Nederlanders dat de Europese Unie prioriteit moet geven aan milieuzaken en het bestrijden van criminaliteit. Immigratiezaken en sociale zaken worden in Europa belangrijker geacht dan in Nederland. Nederlanders geven daarentegen meer prioriteit aan Europees onderwijs- en buitenlands beleid.

Het niveau waarop de besluitvorming tot stand zou moeten komen (Europees of nationaal niveau) verschilt sterk per onderwerp. Zo zien de Nederlanders zaken op het gebied van 'terrorismebestrijding', 'steun aan economisch achtergestelde gebieden', 'beschermen van milieu', 'concurrentie', 'landbouw- en visserij' bij voorkeur op Europees niveau behandeld.

Gemeenschappelijk EU-beleid

De meeste Nederlanders vinden dat landen die klaar zijn om de ontwikkeling van een gemeenschappelijk Europees beleid op bepaalde belangrijke gebieden te intensiveren dit zouden moeten kunnen doen zonder te hoeven wachten op andere landen. Met deze steun voor dit 'tweesporenbeleid' loopt Nederland voorop in Europa.

Bijna driekwart van de Nederlanders is *voorstander* van een Europese Monetaire Unie met één munteenheid. Het draagvlak voor de Monetaire Unie is in Nederland beduidend *hoger* dan in de rest van Europa. In Nederland bestaat relatief weinig steun (alhoewel nog steeds een meerderheid) voor een gemeenschappelijke buitenlandse politiek. Ook het draagvlak voor een Europese grondwet is in Nederland nog steeds lager dan in de rest van Europa. De steun voor een gemeenschappelijke defensie- en veiligheidspolitiek en voor verdere uitbreiding van de EU is in Nederland net zo groot als gemiddeld.

Volgens de meeste Nederlanders zou de Europese Unie een eigen minister van Buitenlandse Zaken moeten hebben. Het buitenlandse beleid van de EU zou onafhankelijk van het buitenlandse beleid van de VS moeten worden gevoerd. Volgens de meeste Europeanen en Nederlanders zou de EU een gemeenschappelijk immigratiebeleid moeten voeren.

Bijlagen

Bijlage 1   Technisch specificatie

EUROBAROMETER "Standard" 67.2 TECHNICAL SPECIFICATIONS

Between the 10th of April and the 15th of May 2007, TNS Opinion & Social, a consortium created between Taylor Nelson Sofres and EOS Gallup Europe, carried out wave 67.2 of the EUROBAROMETER, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate General Communication, "Public Opinion and Media Monitoring".

The STANDARD EUROBAROMETER 67.2 is part of wave 67.2 and covers the population of the respective nationalities of the European Union Member States, resident in each of the Member States and aged 15 years and over. The STANDARD EUROBAROMETER 67.2 has also been conducted in the two candidate countries (Croatia and Turkey) and in the Turkish Cypriot Community. In these countries, the survey covers the national population of citizens and the population of citizens of all the European Union Member States that are residents in these countries and have a sufficient command of the national languages to answer the questionnaire. The basic sample design applied in all states is a multi-stage, random (probability) one. In each country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

In order to do so, the sampling points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the countries surveyed according to the EUROSTAT NUTS II (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses (every Nth address) were selected by standard "random route" procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random (following the "closest birthday rule"). All interviews were conducted face-to-face in people's homes and in the appropriate national language. As far as the data capture is concerned, CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*) was used in those countries where this technique was available.

ABBREVIATIONS	COUNTRIES	INSTITUTES	N° INTERVIEWS	FIELDWORK DATES		POPULATION 15+
BE	Belgium	TNS Dimarso	1011	11/04/2007	07/05/2007	8.650.994
BG	Bulgaria	TNS BBSS	1039	13/04/2007	26/04/2007	6.671.699
CZ	Czech Rep.	TNS Aisa	1043	13/04/2007	04/05/2007	8.571.710
DK	Denmark	TNS Gallup DK	1002	10/04/2007	14/05/2007	4.411.580
DE	Germany	TNS Infratest	1513	10/04/2007	09/05/2007	64.361.608
EE	Estonia	TNS Emor	1005	16/04/2007	14/05/2007	887.094
EL	Greece	TNS ICAP	1000	10/04/2007	08/05/2007	8.693.566
ES	Spain	TNS Demoscopia	1000	10/04/2007	10/05/2007	37.024.972
FR	France	TNS Sofres	1013	10/04/2007	08/05/2007	44.010.619
IE	Ireland	TNS MRBI	1000	10/04/2007	10/05/2007	3.089.775
IT	Italy	TNS Abacus	1010	10/04/2007	08/05/2007	48.892.559
CY	Rep. of Cyprus	Synovate	502	11/04/2007	07/05/2007	596.752
CY(tcc)	Turkish Cypriot Community	KADEM	500	10/04/2007	06/05/2007	157.101
LV	Latvia	TNS Latvia	1013	13/04/2007	15/05/2007	1.418.596
LT	Lithuania	TNS Gallup Lithuania	1018	10/04/2007	05/05/2007	2.803.661
LU	Luxembourg	TNS ILReS	511	10/04/2007	07/05/2007	374.097
HU	Hungary	TNS Hungary	1006	12/04/2007	10/05/2007	8.503.379
MT	Malta	MISCO	500	10/04/2007	30/04/2007	321.114
NL	Netherlands	TNS NIPO	1009	10/04/2007	10/05/2007	13.030.000
AT	Austria	Österreichisches Gallup-Institut	1011	10/04/2007	01/05/2007	6.848.736
PL	Poland	TNS OBOP	1000	10/04/2007	02/05/2007	31.967.880
PT	Portugal	TNS EUROTESTE	1011	14/04/2007	07/05/2007	8.080.915
RO	Romania	TNS CSOP	1019	10/04/2007	08/05/2007	18.173.179
SI	Slovenia	RM PLUS	1013	10/04/2007	09/05/2007	1.720.137
SK	Slovakia	TNS AISA SK	1106	13/04/2007	01/05/2007	4.316.438
FI	Finland	TNS Gallup Oy	1038	16/04/2007	09/05/2007	4.348.676
SE	Sweden	TNS GALLUP	1005	10/04/2007	10/05/2007	7.486.976
UK	United Kingdom	TNS UK	1319	10/04/2007	07/05/2007	47.685.578
HR	Croatia	Puls	1000	10/04/2007	07/05/2007	3.722.800
TR	Turkey	TNS Piar	1005	10/04/2007	10/05/2007	47.583.830
TOTAL			29222	10/04/2007	15/05/2007	444.406.021

For each country a comparison between the sample and the universe was carried out. The Universe description was derived from Eurostat population data or from national statistics offices. For all countries surveyed, a national weighting procedure, using marginal and intercellular weighting, was carried out based on this Universe description. In all countries, gender, age, region and size of locality were introduced in the iteration procedure. For international weighting (i.e. EU averages), TNS Opinion & Social applies the official population figures as provided by EUROSTAT or national statistic offices. The total population figures for input in this post-weighting procedure are listed above.

Readers are reminded that survey results are estimations, the accuracy of which, everything being equal, rests upon the sample size and upon the observed percentage. With samples of about 1,000 interviews, the real percentages vary within the following confidence limits:

Observed percentages	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Confidence limits	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points

Bijlage 2 Vragenlijst

A STEL Q-A VRAGEN IN EU27

(101-105)

--	--	--	--	--

EB67.1 A

B uw studienummer

(106-107)

--	--

EB67.1 B

C landcode

(108-110)

--	--	--

EB67.1 C

D ons studienummer

(111-116)

--	--	--	--	--	--

EB67.1 D

E Split ballot

(117)

A	1
B	2

EB66.1 E

Item 28 alleen in Turkije

Item 29 alleen in Kroatië

Item 30 alleen in Cyprus (Noord)

ITEM 31 ALLEEN IN VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE REPUBLIEK MACEDONIË

Q1 Wat is uw nationaliteit? Noemt u maar het land, of de landen, waarvan u de nationaliteit bezit.

(ENQ.: MEER ANTWOORDEN MOGELIJK)

(138-170)

België	1,
Denemarken	2,

Duitsland	3,
Griekenland	4,
Spanje	5,
Frankrijk	6,
Ierland	7,
Italië	8,
Luxemburg	9,
Nederland	10,
Portugal	11,
Engeland (Groot-Brittannië, Noord-Ierland)	12,
Oostenrijk	13,
Zweden	14,
Finland	15,
Cyprus (Zuid)	16,
Tsjechië	17,
Estland	18,
Hongarije	19,
Letland	20,
Litouwen	21,
Malta	22,
Polen	23,
Slowakije	24,
Slovenië	25,
Bulgarije	26,
Roemenië	27,
	28,
	29,
	30,
	31,
Andere landen	32,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	33,

EB67.1 Q1 TREND MODIFIED (FILTER MODIFIED)

INDIEN ALLEEN 'EEN ANDER LAND' OF 'WEET NIET' BIJ Q1 STOP INTERVIEW

STEL QA in EU27 + TR + HR + CY(tcc) + FYROM

QA1 Als u onder vrienden bent, wordt er dan vaak, af en toe, of nooit over politieke zaken gesproken?

	(191)
Vaak	1
Af en toe	2
Nooit	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

EB66.1 QA1

QA2	Slaagt u er wel eens in om vrienden, familie en collega's te overtuigen van iets waaraan u veel belang hecht? Gebeurt dit ...?
-----	--

(ENQ.: LEES OP)

	(192)
Meestal	1
Af en toe	2
Zelden	3
Nooit	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB66.1 QA2

QA3	Bent u over het geheel genomen zeer tevreden, tamelijk tevreden, niet zo tevreden of helemaal niet tevreden met het leven dat u leidt? Zou u zeggen dat u:
-----	--

(ENQ.: LEES OP)

	(193)
zeer tevreden bent	1
tamelijk tevreden bent	2
niet zo tevreden bent	3
helemaal niet tevreden bent	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB66.1 QA3

QA4: STEL ITEMS 2 EN 5 NIET in CY(tcc) – VRAAG ITEMS 3 EN 6 ALLEEN in CY(tcc)

QA4	Wat zijn uw verwachtingen voor de komende 12 maanden: zullen de komende 12 maanden beter, slechter of hetzelfde zijn als het gaat om ...
-----	--

	(ENQ.: LEES OP)	Beter	Slechter	Hetzelfde	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	-------	----------	-----------	--

(194)	1	Uw leven in het algemeen?	1	2	3	4
(195)	2	De economische situatie in Nederland?	1	2	3	4
(196)	3		1	2	3	4
(197)	4	De financiële situatie in uw eigen huishouden?	1	2	3	4
(198)	5	De werkgelegenheid in Nederland?	1	2	3	4

(199)	6		1	2	3	4
(200)	7	De situatie wat uw eigen werk betreft?	1	2	3	4
(201)	8	De economische situatie in de Europese Unie	1	2	3	4

EB66.3 QA12 TREND MODIFIED

QA5 Als u uw huidige omstandigheden vergelijkt met die van vijf jaar geleden, zou u dan zeggen dat ze verbeterd zijn, ongeveer gelijk zijn gebleven of slechter zijn geworden?

Verbeterd	(202)
Ongeveer gelijk gebleven	1
Slechter geworden	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3
	4

EB66.3 QA13

QA6 Verwacht u dat uw persoonlijke omstandigheden in de loop van de komende vijf jaar zullen verbeteren, ongeveer gelijk zullen blijven of slechter zullen worden?

Zullen verbeteren	(203)
Zullen ongeveer gelijk blijven	1
Zullen slechter worden	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3
	4

EB66.3 QA14

STEL VRA7a TOT VRA7c NIET in CY(tcc) - CY(tcc) GA NAAR VRA7d

QA7a Kunt u voor elke van de volgende gebieden aangeven of de stand van zaken in Nederland Veel beter, iets beter, iets minder goed of zeker minder goed is dan het gemiddelde van de landen van de Europese Unie?

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL – ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(LEES OP - ROTEER)	Veel beter	Iets beter	Iets minder goed	Zeker minder goed	Hetzelfde (indien SPONTAAN genoemd)	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

(204)	1	De Nederlandse economie	1	2	3	4	5	6
(205)	2	De werkgelegenheid in Nederland	1	2	3	4	5	6
(206)	3	De kosten van levensonderhoud in Nederland	1	2	3	4	5	6
(207)	4	De energieprijzen in Nederland	1	2	3	4	5	6

EB65.2 QC2 TREND MODIFIED

--

QA7b En kunt u voor de volgende gebieden aangeven of de stand van zaken in Nederland veel beter, iets beter, iets minder goed of zeker minder goed is dan het gemiddelde van de landen in de Europese Unie?

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL – ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(ENQ.: LEES OP - ROTEER)	Veel beter	Iets beter	Iets minder goed	Zeker minder goed	Hetzelfde (indien SPONTAAN genoemd)	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

(208)	1	De gezondheidszorg	1	2	3	4	5	6
-------	---	--------------------	---	---	---	---	---	---

	in Nederland						
(209)	2 De pensioenregelingen in Nederland	1	2	3	4	5	6
(210)	3 Het sociale zekerheidstelsel in Nederland	1	2	3	4	5	6

EB65.2 QC2 TREND MODIFIED

QA7c En kunt u voor de volgende gebieden aangeven of de situatie in Nederland veel beter, iets beter, iets minder goed of zeker minder goed is dan het de gemiddelde van de landen van de Europese Unie?

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL – ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(ENQ.: LEES OP - ROTEER)	Veel beter	Iets beter	Iets minder goed	Zeker minder goed	Hetzelfde (indien SPONTAAN genoemd)	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

(211)	1 Het onderwijssysteem in Nederland	1	2	3	4	5	6
(212)	2 De kwaliteit van leven in Nederland	1	2	3	4	5	6
(213)	3 Openbaar vervoer in Nederland	1	2	3	4	5	6
(214)	4 De milieuontwikkeling in Nederland	1	2	3	4	5	6
(215)	5 De kennis van vreemde talen in Nederland	1	2	3	4	5	6

EB65.2 QC2 TREND MODIFIED

STEL VRA7d TOT VRA7f ALLEEN IN CY(tcc) - ANDEREN+H298 NAAR VRA8

QA7d

(216)
(217)
(218)
(219)

1		1	2	3	4	5	6
2		1	2	3	4	5	6
3		1	2	3	4	5	6
4		1	2	3	4	5	6

EB65.2 QC2 TREND MODIFIED

QA7e

--	--	--	--	--	--	--	--

(220)	1		1	2	3	4	5	6
(221)	2		1	2	3	4	5	6
(222)	3		1	2	3	4	5	6

EB65.2 QC2 TREND MODIFIED

QA7f	
------	--

--	--	--	--	--	--	--	--

(223)	1		1	2	3	4	5	6
(224)	2		1	2	3	4	5	6

(225)	3		1	2	3	4	5	6
(226)	4		1	2	3	4	5	6
(227)	5		1	2	3	4	5	6

EB65.2 QC2 TREND MODIFIED

IEDEREEN

QA8 Kunt u mij voor elk van de volgende termen vertellen of ze zeer goed, tamelijk goed, tamelijk slecht of zeer slecht het beeld omschrijven dat u van de Europese Unie heeft

(TOON SCHERM - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(LEES OP)	Omschrijft het zeer goed	Omschrijft het tamelijk goed	Omschrijft het tamelijk slecht	Omschrijft het zeer slecht	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------	--------------------------------	---------------------------------------	---	-------------------------------	--

(228)	1	Modern	1	2	3	4	5
(229)	2	Democratisch	1	2	3	4	5
(230)	3	Beschermend	1	2	3	4	5
(231)	4	Inefficiënt	1	2	3	4	5
(232)	5	Technocratisch	1	2	3	4	5

EB65.1 QA9

STEL QA9a en QA10a NIET in TR, HR, FYROM en CY(tcc) – FYROM, TR en HR GA NAAR QA9b – CY(tcc) GA NAAR QA9c

QA9a In het algemeen gesproken: vindt u het een goede of een slechte zaak of noch het één noch het ander dat Nederland lid is van de Europese Unie?

(ENQ.: LEES OP)

	(233)
Goede zaak	1
Slechte zaak	2
Noch goed, noch slecht	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

EB66.1 QA7a (FILTER MODIFIED)

QA10a Heeft Nederland, alles welbeschouwd, naar uw idee wel of geen voordeel bij zijn lidmaatschap van de Europese Unie?

(234)

Wel voordeel
Geen voordeel
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

1
2
3

EB66.1 QA8a (FILTER MODIFIED)

QA9b

(235)

1
2
3
4

EB66.1 QA7b (FILTER MODIFIED)

QA10b

(236)

1
2
3

EB66.1 QA8b (FILTER MODIFIED)

QA9c

(237)

1
2
3
4

EB66.1 QA7b

QA10c

(238)

1
2
3

EB66.1 QA8b

IEDEREEN

QA11

Welk beeld roept de Europese Unie in het algemeen bij u op: een zeer positief beeld, een tamelijk positief beeld, een neutraal beeld, een tamelijk negatief beeld, of een zeer negatief beeld?

(239)

Zeer positief	1
Tamelijk positief	2
Neutraal	3
Tamelijk negatief	4
Zeer negatief	5
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

EB66.1 QA10

QA12

Wat betekent de Europese Unie voor u persoonlijk?

(TOON SCHERM - LEES OP - MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK - ROTEER VAN BOVEN NAAR BENEDEN EN VAN BENEDEN NAAR BOVEN)

(240-255)

Vrede	1,
Economische welvaart	2,
Democratie	3,
Sociale zekerheid	4,
De vrijheid om overal in de Europese Unie te kunnen reizen, studeren en werken	5,
Culturele diversiteit	6,
Een sterkere invloed in de wereld	7,
De Euro	8,
Werkloosheid	9,
Bureaucratie	10,
Weggegooid geld	11,
Het verlies van onze culturele identiteit	12,
Meer criminaliteit	13,
Niet genoeg controles aan de grenzen van landen buiten de Europese Unie	14,

iets anders (INT.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

15,
16,

EB65.2 QA14

QA13 Heeft u wel eens iets gehoord over.....?

	(ENQ.: LEES OP)	JA	NEE	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	----	-----	--

(256)	1	Het Europees Parlement	1	2	3
(257)	2	De Europese Commissie	1	2	3
(258)	3	De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	1	2	3
(259)	4	De Europese Centrale Bank	1	2	3

EB66.1 QA18 TREND MODIFIED

QA14 En kunt u voor elk van de volgende Europese instanties aangeven of u denkt dat deze wel of niet een belangrijke rol speelt bij de gang van zaken in de Europese Unie?

	(INT.: LEES VOOR)	WEL BELANGRIJK	NIET BELANGRIJK	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-------------------	-------------------	-----------------	--

(260)	1	Het Europees Parlement	1	2	3
(261)	2	De Europese Commissie	1	2	3
(262)	3	De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	1	2	3
(263)	4	De Europese Centrale Bank	1	2	3

EB65.2 QA24

QA15 En kunt u mij voor de volgende instanties zeggen of u er eerder wel vertrouwen of eerder geen vertrouwen in heeft?

	(ENQ.: LEES OP)	EERDER WEL VERTROUWEN	EERDER GEEN VERTROUWEN	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	--------------------------	------------------------	--

(264)	1	Het Europees Parlement	1	2	3
(265)	2	De Europese Commissie	1	2	3
(266)	3	De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	1	2	3
(267)	4	De Europese Centrale Bank	1	2	3

EB66.1 QA19 TREND MODIFIED

QA16: STEL ITEMS 5 en 6 NIET in CY(tcc)

QA16 Ik wil u nu een vraag stellen over het vertrouwen dat u heeft in bepaalde instellingen. Zegt u mij voor elk van de volgende instellingen of u er eerder wel vertrouwen of eerder geen vertrouwen in heeft.

	(LEES OP)	Eerder wel vertrouwen	Eerder geen vertrouwen	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------	--------------------------	------------------------	--

(268)	1	De geschreven pers	1	2	3
(269)	2	De radio	1	2	3
(270)	3	De televisie	1	2	3
(271)	4	Internet	1	2	3
(272)	5	De Nederlandse regering	1	2	3
(273)	6	Het Nederlands Parlement, de Tweede Kamer	1	2	3
(274)	7	De Europese Unie	1	2	3

EB66.1 QA6 TREND MODIFIED

VRA17: STEL item 2 NIET in BG en RO - STEL ITEM 3 alleen in RO en BG

QA17 Kunt u van elk van de volgende stellingen over de Europese Unie zeggen of u denkt dat het juist of onjuist is?

	(ENQ.: LEES OP)	JUIST	ONJUIST	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	-------	---------	--

(275)	1	De Europese Unie bestaat momenteel uit 15 lidstaten.	1	2	3
(276)	2	De leden van het Europese Parlement worden rechtstreeks gekozen door de burgers van de Europese Unie.	1	2	3
(277)	3		1	2	3
(278)	4	Om de zes maanden wordt een andere lidstaat voorzitter van de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	1	2	3

EB66.1 QA20 TREND MODIFIED

STEL VRA18a NIET in CY(tcc) – CY(tcc) GA NAAR VRA18b

QA18a Wat zijn volgens u momenteel de twee belangrijkste zaken die in Nederland spelen?

(ENQ.: TOON SCHERM - LEES OP - MAXIMAAL 2 ANTWOORDEN)

(279-294)

Criminaliteit
Economische situatie
Stijgende prijzen/Inflatie
Belastingen
Werkloosheid
Terrorisme
Defensie/buitenlandse zaken
Huisvesting
Immigratie
Gezondheidszorg

1,
2,
3,
4,
5,
6,
7,
8,
9,
10,

Onderwijs	11,
Pensioenen	12,
Milieubescherming	13,
Energie gerelateerde zaken	14,
Anders (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	15,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	16,

EB66.1 QA23 (FILTER MODIFIED)

STEL VRA18b ALLEEN in CY(tcc) – ANDEREN NAAR VRA19

QA18b

(295-310)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
	10,
	11,
	12,
	13,
	14,
	15,
	16,

EB66.1 QA23

IEDEREEN

QA19

In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stelling: Elk Europees besluit komt voort uit onderhandelingen, waarbij rekening wordt gehouden met de standpunten van de nationale regeringen van alle lidstaten.

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(311)

Helemaal mee eens

1

Eerder mee eens	2
Eerder mee oneens	3
Helemaal mee oneens	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

STEL VRAAG A20a NIET in CY(tcc) – CY(tcc) GA NAAR VRA20b

QA20a Kunt u mij voor elk van de volgende gebieden zeggen of u vindt dat beslissingen genomen moeten worden door de Nederlandse regering, of binnen de Europese Unie.

	(ENQ.: LEES OP - ROTEER)	NEDERLANDSE REGERING	BINNEN DE EUROPESE UNIE	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------------------	-------------------------	----------------------------	--

(312)	1	Bestrijden van criminaliteit	1	2	3
(313)	2	Belastingen	1	2	3
(314)	3	Bestrijden van de werkloosheid	1	2	3
(315)	4	Bestrijden van terrorisme	1	2	3
(316)	5	Defensie en Buitenlandse Zaken	1	2	3
(317)	6	Immigratie	1	2	3
(318)	7	Onderwijssysteem	1	2	3
(319)	8	Pensioenen	1	2	3
(320)	9	Beschermen van het milieu	1	2	3
(321)	10	Gezondheid en sociale zekerheid	1	2	3
(322)	11	Landbouw en visserij	1	2	3
(323)	12	Bescherming van de consument	1	2	3
(324)	13	Wetenschappelijk en technologisch onderzoek	1	2	3
(325)	14	Steun aan gebieden die economische problemen hebben	1	2	3
(326)	15	Energie	1	2	3
(327)	16	Concurrentie	1	2	3
(328)	17	Vervoer	1	2	3
(329)	18	Economie	1	2	3

EB66.1 QA24

STEL VRA20b ALLEEN in CY(tcc) – ANDEREN NAAR VRA21

QA20b

(330)
(331)
(332)
(333)
(334)
(335)
(336)
(337)
(338)
(339)
(340)
(341)
(342)
(343)
(344)
(345)
(346)
(347)

1		1	2	3
2		1	2	3
3		1	2	3
4		1	2	3
5		1	2	3
6		1	2	3
7		1	2	3
8		1	2	3
9		1	2	3
10		1	2	3
11		1	2	3
12		1	2	3
13		1	2	3
14		1	2	3
15		1	2	3
16		1	2	3
17		1	2	3
18		1	2	3

EB66.1 QA24 TREND MODIFIED

IEDEREEN

QA21

Als we het hebben over een 'Een Europa van twee snelheden, wat van het volgende komt dan het dichtst bij uw persoonlijke voorkeur?

(ENQ.: TOON SCHERM - LEES OP)

(348)

Of dat landen die klaar zijn om de ontwikkeling van een gemeenschappelijk Europees beleid op bepaalde belangrijke gebieden te intensiveren dit zouden moeten kunnen doen zonder te hoeven wachten op andere landen.	1
Dat landen die klaar zijn om de ontwikkeling van een gemeenschappelijk Europees beleid op bepaalde belangrijke gebieden te intensiveren zouden moeten wachten totdat alle lidstaten van de Europese Unie hier klaar voor zijn.	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3

EB42 Q59 TREND MODIFIED

STEL VRA22 TOT VRA24 ALLEEN IN EU27

STEL VRA22a TOT VRA24a SPLIT A – GA ANDERS NAAR VRA22b

QA22a Vindt u dat men in Nederland over het algemeen wel of niet goed op de hoogte is van Europese politieke zaken?

(ENQ.: LEES OP - EEN ANTWOORD MOGELIJK)

(349)

Zeer goed op de hoogte	1
Tamelijk goed op de hoogte	2
Niet zo goed op de hoogte	3
Helemaal niet goed op de hoogte	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

QA23a Iets specifieker, vindt u dat men in Nederland wel of niet goed op de hoogte is van maatregelen die worden genomen op het niveau van de Europese Unie over de volgende onderwerpen?

	(ENQ.: LEES OP - ROTEER)	Men is goed op de hoogte	Men is niet goed op de hoogte	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	--------------------------	--------------------------	-------------------------------	-------------------------------------

(350)

1	Bestrijden van criminaliteit	1	2	3
---	------------------------------	---	---	---

(351)	2	Belastingen	1	2	3
(352)	3	Bestrijden van werkloosheid	1	2	3
(353)	4	Bestrijden van terrorisme	1	2	3
(354)	5	Defensie en Buitenlandse Zaken	1	2	3
(355)	6	Immigratie	1	2	3
(356)	7	Beschermen van het milieu	1	2	3
(357)	8	Gezondheid en sociale zekerheid	1	2	3
(358)	9	Landbouw en visserij	1	2	3
(359)	10	Bescherming van de consument	1	2	3
(360)	11	Wetenschappelijk en technologisch onderzoek	1	2	3
(361)	12	Subsidies ten behoeve van regio's die te maken hebben met economische problemen	1	2	3
(362)	13	Energie	1	2	3
(363)	14	Concurrentie	1	2	3
(364)	15	Vervoer	1	2	3
(365)	16	Economie	1	2	3

NEW

QA24a Vindt u dat men in Nederland over het algemeen wel of niet goed op de hoogte is van de maatregelen die genomen worden in de andere Lidstaten om met de hiervoor genoemde onderwerpen om te gaan?

(ENQ.: LEES OP - EEN ANTWOORD MOGELIJK)

(366)

Zeer goed op de hoogte	1
Tamelijk goed op de hoogte	2
Niet zo goed op de hoogte	3
Helemaal niet goed op de hoogte	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

STEL VRA22b TOT VRA24b TO SPLIT B – GA ANDERS NAAR VRA25

QA22b Vindt u dat u over het algemeen wel of niet goed op de hoogte bent van Europese politieke zaken?

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(367)

Zeer goed op de hoogte	1
Tamelijk goed op de hoogte	2
Niet zo goed op de hoogte	3
Helemaal niet goed op de hoogte	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

QA23b Iets specifieker, vindt u dat u wel of niet goed op de hoogte bent van maatregelen die worden genomen op het niveau van de Europese Unie over de volgende onderwerpen?

(ENQ.: LEES OP - ROTEER)

U bent
goed op
de
hoogte

U bent niet goed op
de hoogte

WEET NIET
(INDIEN
SPONTAAN
GENOEMD)

(368)	1	Bestrijden van criminaliteit	1	2	3
(369)	2	Belastingen	1	2	3
(370)	3	Bestrijden van werkloosheid	1	2	3
(371)	4	Bestrijden van terrorisme	1	2	3
(372)	5	Defensie en Buitenlandse Zaken	1	2	3
(373)	6	Immigratie	1	2	3
(374)	7	Beschermen van het milieu	1	2	3
(375)	8	Gezondheid en sociale zekerheid	1	2	3
(376)	9	Landbouw en visserij	1	2	3
(377)	10	Bescherming van de consument	1	2	3
(378)	11	Wetenschappelijk en technologisch onderzoek	1	2	3
(379)	12	Subsidies ten behoeve van regio's die te maken hebben met economische problemen	1	2	3
(380)	13	Energie	1	2	3
(381)	14	Concurrentie	1	2	3
(382)	15	Vervoer	1	2	3
(383)	16	Economie	1	2	3

NEW

QA24b Vindt u dat u over het algemeen wel of niet goed op de hoogte bent van de maatregelen die genomen worden in de andere Lidstaten om met de hiervoor genoemde onderwerpen om te gaan?

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(384)

Zeer goed op de hoogte	1
Tamelijk goed op de hoogte	2
Niet zo goed op de hoogte	3
Helemaal niet goed op de hoogte	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

IEDEREEN

QA25 Welke van de volgende bronnen gebruikt u als u informatie zoekt over de Europese Unie, haar beleid en haar instellingen?

(INT.: TOON SCHERM; LEES VOOR; MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK; DOORVRAGEN: 'EN WAAR NOG MEER?')

(385-396)

bezoeken van vergaderingen, lezingen en bijeenkomsten	1,
gesprekken met familie, vrienden, collega's	2,
in dagbladen	3,
in andere kranten, weekbladen of tijdschriften	4,
televisie	5,
radio	6,
het Internet	7,
in boeken, brochures, informatiefolders	8,
de telefoon (Informatienummers, Europa Direct, etc.)	9,
zoekt nooit dit soort informatie, niet geïnteresseerd (INT.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
andere bronnen (INT.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	11,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	12,

EB65.2 QA20

STEL VRA26a ALLEEN IN EU15 – NMS10 GA NAAR VRA26b – GA ANDEREN GAAN NAAR VRA27

QA26a In mei 2004 werden 10 nieuwe Lidstaten toegelaten tot de Europese Unie. Als het gaat om het effect dat deze uitbreiding heeft op de Europese Unie, welke van de volgende uitspraken komt dan het dichtst in de buurt van uw mening?

(ENQ.: TOON SCHERM MET ITEMS EN TOON SCHERM MET NAMEN VAN DE 10 NIEUWE LIDSTATEN
- LEES OP - SLECHTS EEN ANTWOORD MOGELIJK)

(397)

Het was net zo positief als ik van te voren had gedacht	1
Het was positief en ik had niet verwacht dat het zo zou zijn	2
Het was net zo negatief als ik van te voren had gedacht	3
Het was negatief en ik had niet verwacht dat het zo zou zijn	4
Het was niet positief en niet negatief	5
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

NEW

QA26b

(398)

	1
	2
	3
	4
	5
	6

NEW

IEDEREEN

QA27

Hoe denkt u over elk van de volgende voorstellen. Wilt u mij voor elk voorstel zeggen of u er vóór of tegen bent.

	(ENQ.: LEES OP -ROTEER)	VOOR	TEGEN	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-------------------------	------	-------	--

(399)

(400)

1	Een Europese Monetaire Unie met één munteenheid, de euro	1	2	3
2	Een gemeenschappelijke buitenlandse politiek van de Europese lidstaten tegenover andere landen.	1	2	3

(401)	3	Een gemeenschappelijke defensie- en veiligheidspolitiek van de Europese lidstaten.	1	2	3
(402)	4	Verdergaande uitbreiding van de Europese Unie teneinde andere landen in de toekomst deel te laten nemen.	1	2	3
(403)	5	Een grondwet voor de Europese Unie	1	2	3
(404)	6	Het feit dat de ene groep landen sneller aan het bouwen is aan Europa dan dat andere landen doen	1	2	3
(405)	7	Kinderen op school les geven over de werking van de Europese instellingen	1	2	3

EB66.1 QA25 (ITEMS 1-6) - EB64.2 QA32 (ITEM 7) - TREND MODIFIED

QA28 Zou u voor ieder van de volgende zaken kunnen zeggen of het bij u een zeer positief, redelijk positief, redelijk negatief of zeer negatief beeld oproept?

(TOON SCHERM MET SCHAAL - ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(ENQ.: LEES OP - ROTEER)	Ze er pos itief	Red elij k pos itief	Red elij k neg atief	Ze er neg atief	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	--------------------------	--------------------------	----------------------------------	----------------------------------	--------------------------	--

(406)	1	Onderneming	1	2	3	4	5
(407)	2	Verzorgingsstaat	1	2	3	4	5
(408)	3	Concurrentievermogen	1	2	3	4	5
(409)	4	Vrije handel	1	2	3	4	5
(410)	5	Protectionisme	1	2	3	4	5
(411)	6	Globalisering	1	2	3	4	5
(412)	7	Liberalisatie	1	2	3	4	5
(413)	8	Vakbond	1	2	3	4	5
(414)	9	Hervormingen	1	2	3	4	5
(415)	10	De overheid	1	2	3	4	5
(416)	11	Flexibiliteit	1	2	3	4	5

EB65.2 QA36 TREND MODIFIED

STEL VRAAG A29a NIET in CY(tcc) - CY(tcc) GA NAAR VRA29b

QA29a Er zijn meerdere gevolgen verbonden aan de globalisering van de handel. Als u het woord "globalisering" hoort, waar denkt u dan als eerste aan?

(LEES OP - SLECHTS ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(417)

Mogelijkheden voor Nederlandse bedrijven voor wat betreft nieuwe afzetmarkten	1
Buitenlandse investeringen in Nederland	2
Verplaatsing van sommige bedrijven naar landen waar de lonen lager zijn	3
Toegenomen concurrentie voor Nederlandse bedrijven	4
Iets anders (INT.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

EB64.2 QA55

STEL VRA29b ALLEEN in CY(tcc) - ANDEREN NAAR VRA30a+

QA29b

(418)

	1
	2
	3
	4
	5
	6

STEL QA30a AAN SPLIT A - ANDEREN GAAN NAAR QA30b

QA30a

In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stelling: de Europese Unie helpt om ons te beschermen tegen de negatieve gevolgen van globalisering.

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(419)

Helemaal mee eens	1
Eerder mee eens	2
Eerder mee oneens	3
Helemaal mee oneens	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB66.1 QA45a

STEL QA30b AAN SPLIT B - ANDEREN GAAN NAAR QA31

QA30b

In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stelling: De Europese Unie stelt Europese burgers in staat beter te profiteren van de positieve effecten van globalisering.

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(420)

Helemaal mee eens	1
Eerder eens	2
Eerder oneens	3
Helemaal mee oneens	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB66.1 QA45b

IEDEREEN

QA31

In het algemeen, wanneer u denkt aan de opwarming van de aarde, vindt u dan dat dit een zaak is die dringend moet worden aangepakt door de Europese Unie of niet? Dit zou heel dringend, tamelijk dringend, niet zo dringend of helemaal niet dringend moeten worden aangepakt door de Europese Unie.

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(421)

Heel dringend	1
Tamelijk dringend	2
Niet zo dringend	3
Helemaal niet dringend	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

QA32

Iets specifieker, kunt u vertellen in welke mate u het eens of oneens bent met de volgende stelling over klimaat verandering: De Europese Unie zou dringend zijn beleid moeten aanpassen om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen met tenminste 20% in 2020.

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(422)

Helemaal mee eens	1
Eerder eens	2
Eerder oneens	3

Helemaal mee oneens
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

4
5

NEW

VRA33: STEL ITEM 2 NIET in CY(tcc) – STEL ITEM 3 ALLEEN in CY(tcc)

QA33 Mensen kunnen zich in meer of mindere mate gehecht voelen aan hun stad of dorp, aan hun land of aan de Europese Unie. In welke mate bent u gehecht aan ..

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL - EEN ANTWOORD PER REGEL)

	(ENQ.: LEES OP)	Sterk gehecht	Nogal gehecht	Niet erg gehecht	Helemaal niet gehecht	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	------------------	------------------	---------------------	--------------------------	--

(423)	1	uw stad of dorp	1	2	3	4	5
(424)	2	Nederland	1	2	3	4	5
(425)	3		1	2	3	4	5
(426)	4	De Europese Unie	1	2	3	4	5

EB67.1 QA14 (ITEMS 1-4 AND 6) - EB65.2 QA35 (ITEM 5) - TREND MODIFIED

STEL QA34a ALLEEN IN EU27 – STEL ITEM 10 ALLEEN in EU15 – ANDEREN GAAN NAAR QA34b

QA34a Wilt u mij voor elke uitspraak zeggen of u het eerder eens of oneens bent?

	(ENQ.: LEES OP)	Eerder eens	Eerder oneens	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	----------------	---------------	--

(427)	1	Ik voel me veiliger omdat Nederland lid is van de Europese Unie.	1	2	3
(428)	2	Naar mijn gevoel zijn wij economisch stabiel omdat Nederland lid is van de	1	2	3

	Europese Unie.			
(429)	3	Naar mijn gevoel zijn wij politiek stabiel(er) omdat Nederland lid is van de Europese Unie.	1	2 3
(430)	4	Mijn stemt telt mee in de Europese Unie.	1	2 3
(431)	5	Ik begrijp hoe de Europese Unie in elkaar zit.	1	2 3
(432)	6	De stem van Nederland telt mee in de Europese Unie	1	2 3
(433)	7	Nederland zal in de toekomst meer invloed krijgen in de Europese Unie.	1	2 3
(434)	8	Met de belangen van Nederland wordt goed rekening gehouden in de Europese Unie	1	2 3
(435)	9	De grootste landen hebben de meeste macht in de Europese Unie.	1	2 3
(436)	10	Nederland heeft vergeleken met 10 jaar geleden meer invloed in de Europese Unie.	1	2 3
(437)	11	Ik voel me heel erg betrokken bij Europese zaken.	1	2 3

EB66.1 QA12 (ITEMS 4, 5 AND 11) - EB65.2 QA15a (ITEMS 1-3 AND 7-9) - EB62.0 (ITEMS 6 AND 10) - (FILTER MODIFIED)

--

QA34b

--	--	--	--	--

(438)	1		1	2 3
(439)	2		1	2 3

(440)	3		1	2	3
(441)	4		1	2	3
(442)	5		1	2	3
(443)	6		1	2	3
(444)	7		1	2	3
(445)	8		1	2	3
(446)	9		1	2	3
(447)	10		1	2	3
(448)	11		1	2	3
(449)	12		1	2	3

EB65.2 QA15b (FILTER MODIFIED)

IEDEREEN

QA35a Welk van het volgende denkt u is het meest positieve resultaat van de Europese eenwording?

QA35b En het tweede meest positieve resultaat?

(TOON SCHERM – EEN ANTWOORD PER KOLOM)

	(450)	(451)
(LEES OP)	QA35a	QA35b
	EERSTE	TWEEDE
Vrede tussen de lidstaten van de EU	1	1
Het vrije verkeer van mensen, goederen en diensten binnen de EU	2	2
De Euro	3	3
Studentenuitwisselingsprogramma's zoals ERASMUS	4	4
Het gemeenschappelijke landbouwbeleid	5	5
Geen van deze (SPONTAAN)	6	6
iets anders (INT.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	7	7
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	8	8

EB65.1 QA12a&b TREND MODIFIED

QA36a Dit jaar vieren we de dat het 50 jaar geleden is dat het verdrag van Rome is ondertekend. Dit verdrag staat aan de basis van de Europese Unie zoals we die nu kennen. Wanneer u denkt aan deze viering, welk woord komt er dan als eerste in u op?

(ENQ.: LEES OP - TOON SCHERM - SLECHTS ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(452)

Hoop	1
Verdriet	2
Trots	3
Bezorgdheid	4
Tevredenheid	5
Teleurstelling	6
Niets	7
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	8

NEW

QA36b En welke andere woorden?

(ENQ.: LEES OP - TOON SCHERM - MAXIMAAL 2 ANTWOORDEN)

(453-460)

Hoop	1,
Verdriet	2,
Trots	3,
Bezorgdheid	4,
Tevredenheid	5,
Teleurstelling	6,
Niets	7,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	8,

NEW

QA37 Zou u zeggen dat u heel erg optimistisch, tamelijk optimistisch, tamelijk pessimistisch of heel erg pessimistisch bent over de toekomst van de Europese Unie...?

(ENQ.: ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(461)

Heel erg optimistisch	1
Tamelijk optimistisch	2

Tamelijk pessimistisch	3
Heel erg pessimistisch	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

QA38 Zou u voor elk van het onderstaande kunnen zeggen, of de Europese Unie volgens u, over 50 jaar....?

	(ENQ.: LEES OP - ROTEER)	Ja, waarschijnlijk	Nee, waarschijnlijk niet	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------------------	-----------------------	-----------------------------	--

(462)	1	zijn eigen president zal hebben die direct wordt gekozen door Europese inwoners	1	2	3
(463)	2	slechts een ondergeschikte economische macht zal zijn	1	2	3
(464)	3	met de euro een krachtiger munteenheid zal hebben dan de dollar	1	2	3
(465)	4	wereldwijd een vooraanstaande diplomatieke macht zal zijn	1	2	3
(466)	5	in het bezit zal zijn van een eigen leger	1	2	3

NEW

QA39 De Europese Unie heeft al een gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid en een Europees veiligheids- en defensiebeleid. Er is nu een discussie gaande in hoeverre deze uitgebreid moeten worden. Bent u het met de volgende stellingen eens of oneens?

	(INT.: LEES VOOR- ROTAREN.)	MEER MEE EENS	MEER MEE ONEENS	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	--------------------------------	------------------	--------------------	--

(467)	1	De Europese Unie zou zijn eigen minister van Buitenlandse zaken moeten hebben, die als vertegenwoordiger optreedt om de gemeenschappelijke positie van de Europese Unie uit te dragen.	1	2	3
(468)	2	Het buitenlandbeleid van de Europese Unie zou onafhankelijk van het buitenlandse beleid van de Verenigde Staten gevoerd moeten worden.	1	2	3
(469)	3	De Europese Unie zou een gemeenschappelijk immigratiebeleid moeten voeren voor mensen van buiten de Europese Unie.	1	2	3

EB65.2 QA32

QA40 Welke van onderstaande zaken, zorgen volgens u, het meest voor een gevoel van gemeenschappelijkheid onder Europese inwoners?

(LEES OP – ROTEER – MAX. 3 ANTWOORDEN MOGELIJK)

	(470-485)
De geschiedenis	1,
De godsdienst	2,
De waarden	3,
De geografische ligging	4,
De talen	5,
De wetgeving	6,
De sport	7,
Uitvindingen, wetenschap en technologie	8,
De economie	9,
De verzorgingsstaat	10,
Solidariteit met armere gebieden	11,
De cultuur	12,
Geen van deze (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	13,
Geen, een dergelijk gevoel bestaat niet (SPONTAAN)	14,

Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	15,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	16,

NEW

QA41	Europese eenwording heeft zich de afgelopen jaren op verschillende zaken geconcentreerd. Op welke zaken zouden de Europese instellingen de komende jaren de nadruk moeten leggen om de Europese Unie in de toekomst te versterken?
------	--

(ENQ.: TOON SCHERM – LEES OP – ROTEER – MAX. 3 ANTWOORDEN MOGELIJK)

(486-500)

De interne markt	1,
Cultuurbeleid	2,
Europees buitenlands beleid	3,
Europees defensie beleid	4,
Immigratie zaken	5,
Europees onderwijs beleid	6,
Milieu zaken	7,
Energie zaken	8,
Solidariteit met armere gebieden	9,
Wetenschappelijk onderzoek	10,
Sociale zaken	11,
Bestrijden van criminaliteit	12,
Geen van deze (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	13,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	14,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	15,

NEW

QA42	Kent u dit symbool?
------	---------------------

Toon vlag van de Europese Unie

(501)

ja	1
nee	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3

EB65.2 QA7

VRA43: STEL ITEMS 1, 3 EN 4 NIET IN CY(tcc)

QA43	Dit symbool is de Europese vlag. Ik heb hier een lijst met uitspraken waar ik uw mening over zou willen weten. Kunt u voor elk item zeggen of u het hier eerder mee eens of eerder mee oneens bent?
------	---

	(ENQ.: LEES VOOR)	Eerder mee eens	Eerder mee oneens	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-------------------	-----------------	-------------------	--

(502)	1	deze vlag is een goed symbool voor Europa	1	2	3
(503)	2	deze vlag staat voor iets goeds	1	2	3
(504)	3	ik vereenzelvig mij met deze vlag	1	2	3
(505)	4	deze vlag zou op alle publieke gebouwen in Nederland te zien moeten zijn naast de nationale vlag	1	2	3

EB65.2 QA9

STEL QA44a EN QA44b ALLEEN in DE

QA44a	
-------	--

(506)

	1
	2
	3

EB66.1 QA21a

QA44b	
-------	--

(507)

	1
	2
	3
	4
	5

EB66.1 QA21b

STEL QA44c EN QA44d ALLEEN in PT

QA44c	
-------	--

(508)

1
2
3

EB66.1 QA21c

QA44d	
-------	--

--

(509)

1
2
3
4
5

EB66.1 QA21d

IEDEREEN

--

QA45	Zou u voor elk van de volgende maatregelen, die genomen kunnen worden om studenten en leerlingen iets te leren over de Europese Unie, aan kunnen geven of het een efficiënte of een inefficiënte maatregel is?
------	--

--

	(ENQ.: LEES OP - ROTEER)	Efficiënt	Inefficiënt	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------------------	-----------	-------------	--

(510)

1	Een algemeen Europees geschiedenis boek dat wordt gegeven aan alle studenten en leerlingen in de EU	1	2	3
---	---	---	---	---

(511)	2	Een algemeen Europees onderwijsprogramma gericht op Europees onderwijs voor alle leraren	1	2	3
(512)	3	In alle lidstaten Europese scholen en universiteiten creëren die zich concentreren op Europese zaken	1	2	3
(513)	4	Het ontwikkelen van nieuwe en het versterken van bestaande uitwisselingsprogramma's tussen Europese scholen en universiteiten	1	2	3

NEW

STEL VRA46 TOT VRA48 ALLEEN IN EU27 - GA ANDERS NAAR VRA49

QA46 Particuliere bedrijven zoals luchtvaartmaatschappijen, banken, hotels, telecom leveranciers of autoverhuurbedrijven, verzamelen persoonlijke gegevens voor commerciële doeleinden. Kunt u aangeven hoe goed de Nederlandse wet het gebruik van deze gegevens volgens u beschermt?

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(514)
Beschermt heel goed	1
Beschermt tamelijk goed	2
Beschermt niet zo goed	3
Beschermt helemaal niet	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

QA47 Over het algemeen genomen, hoe goed bent u dan op de hoogte van over de regels en vereisten om de persoonlijke gegevens van burgers in Nederland te beschermen?

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(515)
Zeer goed op de hoogte	1
Tamelijk goed op de hoogte	2
Niet zo goed op de hoogte	3
Helemaal niet op de hoogte	4

WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

5

NEW

QA48 Als het gaat om de toegang van politie en justitie tot persoonlijke gegevens voor het bestrijden van criminaliteit en terrorisme, welk van de volgende stellingen komt het dichtst bij uw opvatting?

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(516)

Het is een ongerechtvaardigde inbreuk op de privacy van burgers	1
Vergeleken met de voordelen, zijn de nadelen te verwaarlozen	2
Het is helemaal geen inbreuk op de privacy	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

NEW

IEDEREEN

VRA49: STEL ITEM 1 in CY(tcc) – STEL ITEM 2 ALLEEN in CY(tcc)

QA49 Hoe beoordeelt u de huidige stand van zaken op elk van de volgende gebieden?

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL - ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(ENQ.: LEES OP)	Ze er go ed	Ta me lijk go ed	Ta me lijk sle cht	Ze er sle cht	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

(517)

1	De Nederlandse economie	1	2	3	4	5
(518)		1	2	3	4	5
(519)	Uw financiële situatie	1	2	3	4	5

EB66.1 QA51 (ITEM 1) - EB65.2 QC1 (ITEM 2) - TREND MODIFIED

STEL VRA50a TOT VRA58 ALLEEN IN EU27 + HR + TR - GA ANDERS NAAR DEMOGRAPHICS

STEL VRA50a en VRA51a TOT SPLIT A – ANDEREN NAAR VRA50b

QA50a

Wat was het officiële groeicijfer van de Nederlandse economie in 2006 (gemeten in termen van Bruto Binnenlands Product)? Ik kan u vertellen dat dit cijfer ligt tussen de -1% en 15%.

(ENQ.: SCHRIJF OP – SLECHTS EEN ANTWOORD MOGELIJK) (INDIEN "WEET NIET", CODE '99999')

(520-524)

NEW

QA51a

Denkt u dat in Nederland, het groeicijfer in 2006 hoger, lager of gelijk was ten opzichte van 2005?

(525)

Hoger	1
Lager	2
Gelijk	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

NEW

STEL VRA50b en VRA51b TOT SPLIT B – GA ANDERS NAAR VRA52

QA50b

In 2005 was het officiële groeicijfer (gemeten in termen van Bruto Binnenlands Product) in Nederland 1,5%. Wat was het officiële groeicijfer van de economie in Nederland in 2006? Ik kan u vertellen dat dit cijfer ligt tussen de -1% en 15%.

(ENQ.: SCHRIJF OP – SLECHTS EEN ANTWOORD MOGELIJK) (INDIEN "WEET NIET", CODE '99999')

(526-530)

NEW

QA51b

Denkt u dat in Nederland, het groeicijfer voor dit jaar 2007 hoger, lager of gelijk zal zijn ten opzichte van 2006?

	(531)	
Hoger		1
Lager		2
Gelijk		3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)		4

NEW

STEL ALLES IN EU27 + HR + TR

QA52	Wat was het officiële inflatie cijfer, het cijfer op basis waarvan consumenten prijzen stijgen of dalen, in Nederland in 2006? Ik kan u vertellen dat het exacte cijfer ligt tussen de -1% en 20%.
------	--

(ENQ.: SCHRIJF OP – SLECHTS EEN ANTWOORD MOGELIJK) (INDIEN "WEET NIET", CODE '99999')

(532-536)

--	--	--	--	--

NEW

QA53	Denkt u dat in Nederland het inflatiecijfer in 2006 hoger, lager of gelijk was ten opzichte van 2005?
------	---

	(537)	
Hoger		1
Lager		2
Gelijk		3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)		4

NEW

QA54	Wat was het officiële werkloosheidscijfer, het percentage actieve personen dat op dit moment geen werk heeft, in Nederland in 2006? Ik kan u vertellen dat het exacte cijfer ligt tussen 0% en 20%.
------	---

(ENQ.: SCHRIJF OP – SLECHTS EEN ANTWOORD MOGELIJK) (INDIEN "WEET NIET", CODE '99999')

(538-542)

--	--	--	--	--

NEW

QA55 Denkt u dat, in Nederland, het werkloosheidscijfer in 2006 hoger, lager of gelijk was dan in 2005?

(543)

Hoger	1
Lager	2
Gelijk	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

NEW

QA56 Kunt u aangeven of u het eens of oneens bent met de volgende stelling met betrekking tot economische cijfers zoals we zojuist hebben besproken: "Het is noodzakelijk deze cijfers te kennen"?

(ENQ.: LEES OP)

(544)

Helemaal mee eens	1
Eerder mee eens	2
Eerder mee oneens	3
Helemaal mee oneens	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

QA57 Sommige mensen zeggen dat statistische informatie een belangrijke rol speelt bij het maken van zakelijke, publieke en politieke beslissingen. Bent u persoonlijk van mening dat, in Nederland, politieke beslissingen gemaakt worden op basis van statistische informatie?

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(545)

Ja, zeker	1
Ja, waarschijnlijk	2
Nee, waarschijnlijk niet	3
Nee, zeker niet	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

QA58 Hoeveel vertrouwen heeft u persoonlijk in de officiële statistieken in Nederland, bijvoorbeeld de werkloosheidspercentages, het inflatiecijfer en economische groeicijfers? Zou u zeggen dat u eerder vertrouwen heeft in deze officiële statistieken of heeft u eerder geen vertrouwen in deze statistieken?

(ENQ.: LEES OP)

(546)

Eerder wel vertrouwen	1
Eerder geen vertrouwen	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3

NEW

We gaan nu verder met een ander onderwerp.

STEL VRB in EU27 - GA ANDERS NAAR DEMOGRAFISCH

QB1 In welke van volgende nieuwsgelateerde onderwerpen bent u het meest geïnteresseerd?

(INT.: Toon scherm - Lees op, maximaal drie antwoorden mogelijk)

(567-574)

Politiek	1,
Sport	2,
Wetenschappelijk onderzoek	3,
Kunst en cultuur	4,
Economie	5,
Entertainment en bekende personen	6,
Iets anders (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	7,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	8,

NEW

QB2 Zou u zeggen dat u zeer geïnteresseerd, tamelijk geïnteresseerd, niet erg geïnteresseerd of helemaal niet geïnteresseerd bent in wetenschappelijk onderzoek...?

(575)

Zeer geïnteresseerd	1
Tamelijk geïnteresseerd	2
Niet erg geïnteresseerd	3
Helemaal niet geïnteresseerd	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

STEL VRAAG QB3 ALS "MEER GEÏNTERESSEERD IN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK" CODE 3 IN QB1 - ANDERE GA NA QB4

QB3 En meer specifiek, bent u het meest geïnteresseerd in nieuws aangaande wetenschappelijk onderzoek op het gebied van...?

(ENQ.: LEES OP – MAX. 2 ANTWOORDEN MOGELIJK)

Geneeskunde	(576-584)
Telecommunicatie	1,
Ruimtevaart	2,
Milieu	3,
Informatie technologie	4,
Biologie	5,
Energie	6,
Iets anders (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	7,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	8,
	9,

NEW

IEDEREEN

QB4 Welke van de volgende dingen doet u regelmatig, zo nu en dan, zelden of nooit...?

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL – ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(ENQ.: LEES OP)	Regelmatig	Zo nu en dan	Zelden	Nooit	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	------------	--------------	--------	-------	-------------------------------------

(585)

1	Naar TV-programma's kijken over wetenschappelijk onderzoek	1	2	3	4	5
2	Naar Radioprogramma's luisteren over wetenschappelijk onderzoek	1	2	3	4	5

(586)

(587)	3	Het kopen van gespecialiseerde bladen over wetenschappelijk onderzoek	1	2	3	4	5
(588)	4	Op het internet kijken naar informatie over wetenschappelijk onderzoek	1	2	3	4	5
(589)	5	Het lezen van wetenschappelijke artikelen in de reguliere kranten en tijdschriften	1	2	3	4	5

NEW

QB5 Bent u over het algemeen zeer tevreden, tamelijk tevreden, niet zo tevreden of helemaal niet tevreden over de manier waarop de media informatie verschaft over wetenschappelijk onderzoek?

(590)

Zeer tevreden	1
Tamelijk tevreden	2
Niet zo tevreden	3
Helemaal niet tevreden	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

QB6 Zou u over het algemeen zeggen dat de plek die wetenschappelijk onderzoek in de media inneemt... is?

(ENQ.: LEES OP)

(591)

Te groot	1
groot genoeg	2
niet groot genoeg	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

NEW

QB7a Zou u voor elk van de volgende uitspraken of uitdrukkingen kunnen aangeven of deze heel goed van toepassing, tamelijk goed van toepassing, niet erg of helemaal niet van toepassing zijn op de informatie die verschaft wordt door de media over wetenschappelijk onderzoek.

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL – ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(ENQ.: LEES OP)	Het is heel goed van toepassing	Het is tamelijk goed van toepassing	Het is niet erg van toepassing	Het is helemaal niet van toepassing	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	---------------------------------	-------------------------------------	--------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------

(592)	1	Nuttig voor u	1	2	3	4	5
(593)	2	Moeilijk te begrijpen	1	2	3	4	5
(594)	3	Onderhoudend	1	2	3	4	5
	4	Gaat over een voldoende gevarieerd scala aan onderwerpen	1	2	3	4	5
(595)							
(596)	5	Betrouwbaar	1	2	3	4	5
(597)	6	Objectief	1	2	3	4	5
	7	Beeldend (visueel) genoeg	1	2	3	4	5
(598)							
(599)	8	Staat te ver af van wat u bezig houdt	1	2	3	4	5

NEW

QB7b Als de media iets nieuws over wetenschappelijk onderzoek laten zien, welk van onderstaande zaken zijn voor u dan het belangrijkste?

(TOON SCHERM - LEES OP - MAXIMAAL 3 ANTWOORDEN)

	(600-611)
Bruikbaarheid voor u	1,
Makkelijk te begrijpen	2,
Onderhoudendheid	3,
Het onderwerp	4,
Gevarieerdheid van onderwerpen	5,
De betrouwbaarheid	6,
De objectiviteit	7,
Of het er aantrekkelijk uitziet	8,
Raakvlak met uw interesses	9,
Het tijdstip waarop het nieuwsbericht wordt uitgezonden	10,
Iets anders (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	11,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	12,

NEW

QB8a Welke van de onderstaande lijst zijn de informatieve media die u het meeste vertrouwt?

QB8b In de tweede plaats

(LAAT SCHERM ZIEN - EEN ANTWOORD PER KOLOM)

(LEES OP - ROTEER)	(612)	(613)
	QB8a	QB8b
	IN DE EERSTE PLAATS	IN DE TWEEDE PLAATS
Kranten	1	1
Tijdschriften	2	2
Televisie	3	3
Radio	4	4
Internet	5	5
Iets anders (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6	6
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	7	7

NEW

QB9a En als u moest kiezen tussen de volgende manieren om informatie over wetenschappelijk onderzoek te krijgen, waar zou uw voorkeur naar uitgaan? In de eerste plaats

QB9b En welke manier om informatie over wetenschappelijk onderzoek te krijgen heeft uw tweede voorkeur?

(LAAT SCHERM ZIEN - EEN ANTWOORD PER KOLOM)

(LEES OP - ROTEER)	(614-615)	(616-617)
	QB9a	QB9b
	IN DE EERSTE PLAATS	IN DE TWEEDE PLAATS
Traditionele televisiezenders	1	1
Thematische televisiezenders	2	2
Interactieve televisiezenders	3	3
Traditionele websites	4	4
Interactieve websites die blogs en wikis bevatten	5	5
Podcasts	6	6
Stukken informatie door SMS verzonden	7	7
Radio	8	8

Algemene geschreven pers	9	9
Gespecialiseerde geschreven pers	10	10
Geen van deze (SPONTAAN)	11	11
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	12	12

NEW

QB10 Zou u zeggen dat, als er wetenschappelijk nieuws wordt gepubliceerd, de media verschillende standpunten laten zien betreffende dezelfde onderwerpen?

(ENQ.: LEES OP)

	(618)
Ja, meestal	1
Ja, soms	2
Zelden	3
Nooit	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

QB11 Wie denkt u dat er over het algemeen beslist over hoe nieuwsberichten over wetenschappelijk onderzoek in de media worden gepubliceerd?

(TOON SCHERM - LEES OP)

	(619)
Journalisten	1
De wetenschappelijke gemeenschap	2
Politici	3
Commerciële of belangengroepen	4
Geen van deze (SPONTAAN GENOEMD)	5
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

NEW

QB12 Welk tijdstip voor het bekijken van wetenschappelijke TV programma's zou uw voorkeur hebben? Zou dat zijn ...?

(INT.: Toon scherm, lees op, slechts een antwoord mogelijk)

	(620-621)
Tussen 7.00 en 9.00 uur 's ochtends van maandag tot vrijdag	1
Tussen 9.00 en 18.00 uur overdag van maandag tot vrijdag	2
Tussen 18.00 en 20.00 uur 's avonds van maandag tot vrijdag	3
Tussen 20.00 en 22.00 uur 's avonds van maandag tot vrijdag	4

Na 22.00 uur 's avonds van maandag tot vrijdag	5
Tussen 7.00 en 9.00 uur 's ochtends in het weekend	6
Tussen 9.00 en 18.00 uur overdag in het weekend	7
Tussen 18.00 en 20.00 uur 's avonds in het weekend	8
Tussen 20.00 en 22.00 uur 's avonds in het weekend	9
Na 22.00 uur 's avonds in het weekend	10
Nooit (SPONTAAN GENOEMD)	11
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	12

NEW

QB13 Aan welke van de volgende formules die erop gericht zijn om wetenschappelijk onderzoek op de televisie op verschillende manieren uit te zenden geeft u de voorkeur?

(ENQ.: LEES OP)

(622-623)

Documentaires	1
TV-series	2
"Docu-fictie" (Documentaires als een TV-drama weergegeven)	3
Educatieve programma's	4
Debatten	5
Entertainment (Quizzen, shows, spelletjes, etc.)	6
Biografieën van wetenschappers / onderzoekers	7
Tekenfilms	8
Geen (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	9
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10

NEW

QB14 Stelt u zich eens voor dat de media een debat over een wetenschappelijk onderzoeksonderwerp organiseren waarin u geïnteresseerd bent. Welk van de volgende uitspraken geeft het beste uw mening weer?

(ENQ.: LEES OP)

(624)

U wilt aan dit debat deelnemen omdat u denkt iets te kunnen inbrengen	1
Het debat moet beperkt blijven tot wetenschappers en andere experts omdat zij de aangewezen personen zijn om hun meningen over het onderwerp uit te wisselen	2
Geen van deze (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

NEW

QB15 Over het algemeen, geeft u er de voorkeur aan om ... ?

(ENQ.: LEES OP)

(625)

kort nieuws over wetenschappelijke onderwerpen op vaste tijdstippen te krijgen

1

af en toe diepgaande informatie over wetenschappelijk onderzoek te krijgen

2

Geen van beide (SPONTAAN GENOEMD)

3

Het is hetzelfde (SPONTAAN GENOEMD)

4

WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

5

NEW

QB16 Geeft u er de voorkeur aan om wetenschappelijk nieuws in een apart gedeelte in de krant of het tijdschrift te zien of liever verspreid door de krant of het tijdschrift of opgenomen in uw favoriete nieuwskatern?

(ENQ.: LEES OP)

(626)

Een apart gedeelte

1

Verspreid door de krant / het tijdschrift

2

Opgenomen in uw favoriete nieuwskatern

3

Geen voorkeur voor de ene of de andere (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

4

WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

5

NEW

QB17 Geeft u er de voorkeur aan dat u de wetenschappelijke informatie krijgt van journalisten of van wetenschappers?

(ENQ.: LEES OP)

(627)

Van journalisten

1

Van wetenschappers

2

Van journalisten en wetenschappers samen (SPONTAAN GENOEMD)

3

Geen voorkeur (SPONTAAN GENOEMD)

4

WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

5

NEW

STEL VRAAG QB18 ALS "JOURNALISTEN", CODE 1 in QB17 – ANDERS GA NAAR QB19

QB18 Wat zijn de voornaamste redenen waarom u er de voorkeur aan geeft dat u wetenschappelijke informatie krijgt van journalisten? Omdat het ...is?

(ENQ.: LEES OP – MAX. 3 ANTWOORDEN MOGELIJK)

(628-636)

objectiever	1,
nauwkeuriger	2,
makkelijker te begrijpen	3,
gevarieerder	4,
betrouwbaarder	5,
beter bruikbaar in het dagelijks leven	6,
meer up-to-date	7,
iets anders, namelijk (INT.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	8,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	9,

NEW

STEL VRAAG QB19 ALS "DOOR WETENSCHAPPERS", CODE 2 IN QB17 – ANDERS GA NAAR QB20

QB19 Wat zijn de voornaamste redenen waarom u er de voorkeur aan geeft dat u wetenschappelijke informatie krijgt van wetenschappers? Omdat het ...is?

(ENQ.: LEES OP – MAX. 3 ANTWOORDEN MOGELIJK)

(637-645)

objectiever	1,
nauwkeuriger	2,
makkelijker te begrijpen	3,
gevarieerder	4,
betrouwbaarder	5,
beter bruikbaar in het dagelijks leven	6,
meer up-to-date	7,
iets anders, namelijk (INT.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	8,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	9,

NEW

IEDEREEN

QB20 Zou u over het algemeen zeggen dat de plek die wetenschappers en onderzoekers in de media hebben ... is?

(ENQ.: LEES OP)

(646)

te groot	1
groot genoeg	2
niet groot genoeg	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

NEW

QB21 Volgens u, is "Europees onderzoek" ...?

(ENQ.: LEES OP)

(647)

onderzoek gefinancierd door de Europese Unie	1
onderzoek niet automatisch gefinancierd door de Europese Unie maar in de Europese Unie uitgevoerd	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3

NEW

QB22 Heeft u het gevoel dat de media vaker ....

(ENQ.: LEES OP)

(648)

wetenschappelijk onderzoek publiceren dat in uw land is uitgevoerd	1
eupees onderzoek publiceren	2
wetenschappelijk onderzoek van buiten de EU publiceren (zoals Amerikaans, Japans, Chinees, Indiaas of Russisch wetenschappelijk onderzoek)	3
Geen van deze (SPONTAAN GENOEMD)	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

DEMOGRAFISCHE VRAGEN

D1 Als men het over politiek heeft, worden vaak de termen 'links' en 'rechts' gebruikt. Wilt u met behulp van deze schaal aangeven hoe uw eigen politieke richting ligt?

(DRUK OP ENTER VOOR SCHAAL EN TOON DAN SCHERM - NIET HELPEN - BIJ AARZELING AANDRINGEN)

(669-670)

1 Links	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Rechts
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Weigering (ENQ. INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

11

WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)

12

EB67.1 D1

GEEN VRAGEN D2 TOT D6

D7 Ik laat u een scherm zien met daarop een aantal situaties. Kunt u mij het cijfer noemen dat bij de situatie staat die op u van toepassing is? Bent u....?

(ENQ.: TOON SCHERM - LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(671-672)

getrouwd (voor de eerste keer)	1
hertrouwd (voor de tweede of volgende keer)	2
niet getrouwd, momenteel met een partner samenwonend	3
niet getrouwd, nooit met een partner samengewoond	4
niet getrouwd, vroeger wel met een partner samengewoond	5
gescheiden	6
uit elkaar (vroeger samenwonend)	7
weduwe\weduwenaar	8
Anders (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	9
Weigering (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10

EB67.1 D7

D8 Hoe oud was u toen u uw schoolopleiding of studie beëindigde? Het gaat om uw VOLLEDIGE DAGOPLEIDING.

(ENQ.: INDIEN "NOG BEZIG MET OPLEIDING", CODE '00' - INDIEN "GEEN OPLEIDING GENOTEN" CODE '01' - INDIEN "WEIGERING" CODE '98' - INDIEN "WEET NIET" CODE '99')

(673-674)

--	--

EB67.1 D8

GEEN VRAAG D9

D10	(ENQ.: NOTEER GESLACHT ZONDER TE VRAGEN)
-----	--

	(675)
Man	1
Vrouw	2

EB67.1 D10

D11	Wat is uw leeftijd?
-----	---------------------

(676-677)
<input type="text"/>

EB67.1 D11

GEEN VRAGEN D12 TOT D14

STEL VRAAG D15b ALLEEN INDIEN "NIET WERKZAAM" - CODES 1 tot en met 4 in D15a
--

D15a	Wat is uw huidige beroep?
------	---------------------------

D15b	Welk beroep heeft u het laatst uitgeoefend?
------	---

	(678-679)	(680-681)
	D15a	D15b
	HUIDIGE BEROEP	LAATSTE BEROEP
NIET WERKZAAM		
Zorgend voor de dagelijkse boodschappen en het huishoudelijk werk, of (thans) zonder beroep	1	1
Student	2	2
Werkloos of tijdelijk zonder werk	3	3
Gepensioneerd of arbeidsongeschikt	4	4
ZELFSTANDIG		
Boer\Tuinder	5	5
Visser	6	6
Zelfstandige beoefenaar van vrij beroep, bijv. advocaat, arts, accountant, architect en dergelijke	7	7
Eigenaar van een winkel, kleine zelfstandige	8	8
Eigenaar van een onderneming, (mede-) eigenaar van een bedrijf	9	9
IN LOONDIENST		
Vrije beroepen, zoals doctoren, advocaten, accountant, architect	10	10
Hogere leidinggevende functie (president-directeur, algemeen directeur, directeur)	11	11

Middelbare leidinggevende functie (afdelingshoofden, leraren, junior managers en technici)	12	12
Werknemer, hoofdzakelijk werkend achter een bureau	13	13
Werknemer, niet werkend achter een bureau maar reizend (vertegenwoordiger, chauffeur, etcetera)	14	14
Werknemer, niet werkend achter een bureau maar in dienstverlenend beroep (ziekenhuis, restaurant, politie, brandweer, en dergelijke)	15	15
Opzichter, voorman	16	16
Geschoolde handarbeider	17	17
Ongeschoolde handarbeider, hulp in de huishouding	18	18
HEEFT NOOIT BETAALD WERK VERRICHT	19	19

EB67.1 D15a D15b

GEEN VRAGEN D16 TOT D24

D25 Woont u ...?

(ENQ.: LEES OP)

Op het platteland of in een dorp	(682) 1
In een kleine of middelgrote stad	2
In een grote stad	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

EB67.1 D25

GEEN VRAGEN D26 TOT D39

D40a Kunt u mij zeggen hoeveel personen van 15 jaar of ouder bij u thuis wonen, inclusief uzelf?

(ENQ.: LEES OP - NOTEER HET JUISTE AANTAL)

(683-684)

--	--

EB67.1 D40a

D40b En kunt u mij zeggen hoeveel kinderen jonger dan 10 jaar bij u thuis wonen?

(ENQ.: LEES OP - NOTEER HET JUISTE AANTAL)

(685-686)

--	--

EB67.1 D40b

D40c En kunt u mij zeggen hoeveel kinderen van 10 tot en met 14 jaar bij u thuis wonen?

(ENQ.: LEES OP - NOTEER HET JUISTE AANTAL)

(687-688)

--	--

EB67.1 D40c

D41 Waar bent u zelf geboren?

(ENQ.: LEES OP - TOON SCHERM - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(689)

In Nederland	1
In een andere lidstaat van de Europese Unie	2
In Europa, maar niet in een lidstaat van de Europese Unie	3
In Azië, Afrika of Latijns Amerika	4
In Noord Amerika, Japan of Oceanië	5
Weigering (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

EB67.1 D41

D42 En welke van de volgende situaties komt het meest overeen met uw situatie?

(ENQ.: LEES OP - TOON SCHERM - SLECHTS ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(690)

Uw moeder en vader zijn geboren in Nederland	1
Een van uw ouders is geboren in Nederland en de ander is geboren in een andere lidstaat van de Europese Unie	2
Uw moeder en vader zijn geboren in een andere lidstaat van de Europese Unie	3
Een van uw ouders is geboren in Nederland en de ander is geboren in een land buiten de Europese Unie	4
Uw moeder en vader zijn geboren buiten de Europese Unie	5
WEET NIET \ WEIGERING (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

EB67.1 D42

D43a Is er een vaste telefoon aanwezig in het huishouden?

D43b Heeft u zelf een mobiele telefoon?

(691)

(692)

	D43a	D43b
	Vast	Mobiel
Ja	1	1
Nee	2	2

EB67.1 D43a D43b

GEEN VRAGEN D44 TOT D45

D46 Welke van de volgende zaken zijn er in uw huishouden?

(ENQ.: TOON SCHERM - LEES OP - MEER ANTWOORDEN MOGELIJK)

(693-702)

Televisie	1,
DVD speler	2,
Muziek CD speler	3,
Computer	4,
Internetaansluiting thuis	5,
Een auto	6,
Een appartement of een huis dat afbetaald is	7,
Een appartement of een huis waarvoor nog afbetaald wordt	8,
Geen van deze (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	9,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,

EB67.1 D46

INTERVIEW PROTOCOLE

P1 DATUM VAN INTERVIEWEN

(723-724)

(725-726)

		DAG			MAAND
--	--	-----	--	--	-------

EB67.1 P1

P2 BEGINTIJD VAN HET INTERVIEW

TNS NIPO: WORDT AUTOMATISCH GEREgistREERD

(727-728)

(729-730)

		UUR			MINUTEN
--	--	-----	--	--	---------

EB67.1 P2

P3 DUUR INTERVIEW IN MINUTEN

(731-733)

		MINUTEN
--	--	---------

EB67.1 P3

P4 Aantal personen dat aanwezig was bij het vraaggesprek, inclusief de interviewer

(734)

Twee (interviewer + ondervraagde)	1
Drie	2
Vier	3
Vijf of meer	4

EB67.1 P4

P5 De medewerking van de ondervraagde was ...

(735)

Uitstekend	1
Goed	2
Middelmatig	3
Slecht	4

EB67.1 P5

P6 Gemeente grootte

(LOKALE CODES)

(736-737)

--	--

EB67.1 P6

P7 Regio

(LOKALE CODES)

(738-739)

--	--

EB67.1 P7

P8 Postcode

(740-747)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB67.1 P8

P9 Sample point nummer

(748-755)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB67.1 P9

P10 Interviewnummer

(756-763)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB67.1 P10

P11 Weeg factor

(764-771)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB67.1 P11

P13

(772)

1
2
3

EB67.1 P13